דער קאנאדער איד

THE ISRAELITE — Canadian Jewish Weekly — 796 Main Street.

Vol. III. No. 20 Winnipeg, Thursday, July 4th, 1912. — וויניפעג, דאנערשטאג, י"ט תמוז, תרע"ב.

ציוניסטישע קאנווענשאן אין אטאווא.

נעקסטע קאנווענשאן אין וויניפעג.

רבי כהנוויטש וויים פרעזידענט פון דער פעדעריישאן.

עס מעלדעט אונז מר. א. אסאווסקי אז די קאנווענשאן אין אטאווא איז פערטראטען פון 308 דעלעגאטען. דער ענטהוזיאזם איז אונבעשרייבליך. יעדער רעדנער ווערט זעהר ווארים אויפגענומען. א גרויסארטיגע און ענטהוזיאסטישע אוואציע האט געקראגען ראובן ברינין וועלכער האט געהאלטען אן אויסגעצייכענטע רעדע אין העברעאיש.

חוץ דעם וואס מיר וויניפעגער וועלען זוכה זיין אז די נעקסטע ציוניסטישע קאנווענשאן זאל זיין ביי אונז אין וויניפעג, קענען מיר אויך מיטטהיילען אז אונזער רב רבי י. כהנאוויטש איז ערוועהלט געווארען אלס וויים פרעזידענט פון דער פעדעריישאן.

מיט גרויס ענטהוזיאזם איז אויך אויפגענומען געווארען די ידיעה אז דער קענעדער ציוניזם האט דיזען יאהר געמאכט א גוואלדיגען פראגרעס. דער טאטאל אינקאם פון דער פעדעריישאן איז געשטיגען אויף 105 פראצענט און דערגרייכט די סומע פון 14 טויזענד דאלאר.

די אידען אין אטאווא זיינען אלע יום טוב׳דיג און פילען אן דעם האל וואו די קאנווענשאן קומט פאר. ביים באנקעט וואס איז געגעבען געווארען לכבוד די דעלעגאטען זיינען אנוועזענד געוועזן די פראמינענטסטע מענשען פון אטאווא.

אויס מאנגעל אין פלאץ

זיינען מיר גענויט געוועזן אויסצולאזען פיעלע ארטיקלען ווי: די געשיכטע פון וויניפעג, א. גארעליק׳ס אן עראינערונג, אן אבהאנדלונג איבער „הירצל אלס מענש און פאליטיקער" פון הלל צייטלין, די הומאריסטישע אבטהיילונג „שבת אויבס" און פיעלע אנדערע. מיר בעטען ביי די שרייבער ענטשולדיגונג.

א ספעשיל קייבעל צום „מארגען זשורנאל" מעלדעט אז דער אידישער בילדונגס פעראיין פון מאסקווא האט בעשלאסען צו גרינדען א אידיש נאציאנאלען מוזעאום מיט בראנטשעס אין איינינע שטעדט אין דער „טשערטא".

דר. טהעאדאר הירצל.

מארגען, פרייטאג, כ' תמוז, ווערט זיבען יאהר זייט דער גרויזאמער טויט האט פון דעם אידישען פאלק אוועקגעריסען זיין גרויסען נאציאנאלען העלד דר. טהעאדאר הירצל.

שרעקליכער חורבן אין רידזשיינע.

ניין און צוואנציג טויט.

דער אומגליק האט מעהר געטראפען די ארימערע.

לעצטען זונטאג האט אין רידזשיינע, סעסק. פאסירט עטוואס שוידערליכעס, עטוואס אונגלויבליכעס: דריי מינוט בלויז האט א שטורם ווינד בעזוכט די שעהנע „גארטען שטאדט" און האט פון איהר געמאכט א תל. פון הונדערטע הייזער, שעהנע פראכטפאלע מויערען איז געווארען א הויפען שטיינער, טויזענדער מענשען זיינען געבליבען היימלאז. דער שאדען ווערט געשאצט אין איבער 8 מיליאן דאלאר. אהן טויטענפעלע האט אזא אומגליק געוועהנליך ניט געקענט פארביינעהן, אבער די ריכטיגע צאהל טויטע איז נאך ניט בעוואוסט. דערווייל זיינען פאראן 29 טויטע, אבער מען דענקט אז די צאהל פון די הרוגים זאל גרייכען ביז 50 און מעהר.

דער הויפט אומגליק האט פאסירט אין דעם געגענד וואו עס וואהנען די ניט לאנג אריבערגעקומענע, די אימיגראנטען און די ארימע קלאס. די גאווערמענט פון מאניטאבא און פון אנדערע פראווינצען האט געשיקט פינאנציעלע שטיצע פאר די פעראומגליקטע.

די מאנטרעאלער סטרייקער בעטען שטיצע.

פארינען שבת איז פארגעקומען א ריעזיגע דעמאנסטראציאן אין מאנטרעאל פון 5000 סטרייקער. דיזע ריזען ארמעע האט שוין אפיסעל מעהר צושרויפט די קעפלעך פון די באסעס. דערווייל אבער איז עס שוין די דריטע וואך זייט דער סטרייק געהט אן, דער קאמיטעט האט זיך דערום געווענדעט מיט אן אויפרוף צו אלע ארבייטער און סימפאטייזער פון די סטייטס און קענעדא זיי זאלען העלפען געווינען דעם סטרייק מיט זייער פינאנציעלער שטיצע.

די וויניפעגער ארבייטער וואלטען בעדארפט זיין איינע פון די ערשטע זיך אבצורופען אויף דעם אפיעל.

ערשטער אידישער ריעל עסטייט אפיס אין דער נארד ענד.

ווער עס האט הייזער אדער לאטס צו פערקויפען, אדער ווער עס וויל קויפען; ווער עס וויל ביטען לאטס פאר הייזער אדער פארמס, זאל זיך ווענדען צו

ב. ראבינסאן און זאהן

אין 1-2 292 סעלקירק עווענוי — פהאן סט. דזשאן 2445

נעמען אן הייזער צו פערענטען און רענטען. שבת געשלאסען, זונטאג אפען

רעזידענס 539 פריטשארד עווענוי — פהאן סט. דזשאן 737

קאנטראקטארס און בילדערס.

42)

אונזער נאמען איז אייך א גאראנטיע פאר רעאלע ביזנעס.

Canadian Northern Railway.

קליינע פרייזען אויף טיקעטס פיר זומער רייזעס.

יעצט די צייט צו פאהרען ארום די טייכען

נעהמט די

„קעפיטעל סיטיס עקספרעס"

אדער

„דהי אלבערטא עקספרעס" קיין וויניפעג

און די

„לייק סופיריאר עקספרעס" קיין פארט ארטהור.

פאר אינפארמיישאן, טריין און סטימשיפ בעדינגונג, פרעגט נאך ביים נאהענטסטען אגענט פון דער סי ען אר אדער שרייבט צו

R. CREELMAN, General Passenger Agt., Winnipeg.

זעהט אטרוביץ׳ס אדוו. אויף פייזש 7.

נ. סגל׳ס בעקעריי

איז דאס איינציגע פלאץ, וואו ברויט, בולקע ווערט געבאקען ריין און זויבער. ברויט ווערט אויך דעליווערט צו הויז. טעלעפאנירט אב סט. דזשאן 1488 אדער קומט אין

510 סעלקירק עווענו.

צו פעררינגען א סטאר אויף מיין סטריט, נארד, מיט סטים היט, הייסע וואסער און א גרויסען בייסמענט נאכפרעגען אין 703 מיין סטריט, דאמיניאן טיקעט אפיס.

דער טעלעפאן נומער פון „איד" איז סט. דזשאהן 2213

EST. 1879

ALLOWAY & CHAMPION

אויב איהר דענקט אהיים צו פאהרען.

עס מאכט ניט אויס מיט וועלכער שיף, מיר קענען אייך צופריעדענשטעלען. מיר זיינען אגענטען פאר די גרעסטע און בעסטע שנעל שיף קאמפאניעס. אונזערע אידישע בעאמטע שטעלען זיך גערן צו אייער דיענסט צו געבען אייך אלע אויסקינפטע וועגען אייער רייזע. מיר האלטען שטענדיג אין אונזער קאסע א גרויסע סומע רוסישע, עסטרייכישע און פרעמדע געלדער און פערקויפען צו מעסיגע פרייזען. געלד געשיקט אין אלע וועלט טהיילען.

אללאוועי און טשעמפיאן — בענקערס און בראקערס

AC · 362 & 667 MAIN STREET · AC

דזשאב פרינטינג אין אלע שפראכען ווערט אנגענומען אין אפיס פון „איד", 796 מיין סטריט.

וואָרום ציון?

פון חיים שיללער.1)

די אידישע גאס איז יעצט אפיסעל אויפגערודערט מיט דעם אנגאלא פראיעקט. איך אלס ציוניסט, בין נאטירליך ווייט ניט איינשטימיג מיט דער מתנה און אט פאר וואס: עס איז ניט קיין פראגע אויב מיר זיינען א נאציאן און דארפען האבען אן אייגען לאנד. שוין די פיעלע נאציאנאל געזאנענע חברות און פעראיינען, שוין דער גרויסער נאציאנאלער אויפלעבונגס פראצעס צווישען אידען אין דער גאנצער וועלט און דער בעסטער פאקט דאס מיר זיינען א פאלק מיט נארמאלע פאלקס בעדערפניסע. שטעלט מען אבער די אלט בעקאנטע פראגע מ י ט דער ה' הידועה אדער א ה ן איהר, ד. ה. „הארץ" דאס לאנד (פאלעסטינא) אדער „ארץ" אירגענד וועלכעס לאנד. איינינע געבען אן אלס אורזאכע זייער פרייגעזאנען זיין. זיי גלויבען ניט אין משיח'ן, זיי דארפען קיין בית המקדש, היינט צו וואס דוקא זיך רייסען מיט'ן טערק? קאטש פוסטע לאנד האט די וועלט?

„צו וואס דוקא ציון?" דיזע פראגע פרעגט אויך דער איד פון א גאנץ יאהר. די וואס זיינען שוין מיעד געווארען צו ענטפערען אויף דער פראגע האבען גענומען דעם קורצערען און אגב עכט אידישען וועג, פרעגענדיג אלס תשובה אן אנדער שאלה: און וואָרום ניט ציון? ענטפערט מען אצינד: געווים ניט ציון, ווייל דאס איז א מדבר, ס'איז צו קליין, די טערקען וועלען עס קיינמאל אבגעבען א. ז. וו. א. וו. עס וואלט אבער אינטערעסאנט געווען צו פרעגען אזעלכע חכמים צי איז זיי איינמאל איינגעפאלען א פרעג טהאן א דייטשען פאטריאט: און וואָרום דייטשלאנד? דעם פראנצויז — און וואָרום פראנקרייך? זאגאר דעם פערפאלגטען פאליאק — וואָרום פוילען? און וואָרום פרעהט זיך אזוי דער יענקי זעהענדיג ווי מען פאכט מיט א געשטרייפטען לייווענד? וואָרום טאנצט אזוי א פאליאק „העהרענדיג „יעשטשע פאלסקא ניע זגעניעלא?" דער ענטפער איז גאנץ קלאהר: דארט איז ער געבארען, געווען א פאלק, געשאפען זיין געשיכטע, שפראך, ליטעראטור קולטור, דארט האט ער געקעמפפט, פערגאסען בלוט א. ז. וו. דאס זעלבע איז מיט אונז בנוגע ציון, דערפאר איז אונז נאך אזוי פיעל דורות טהייער דאס לאנד וואו מיר האבען אונזער בלוט פערגאסען, וואו מיר זיינען אלס פאלק ענטשטאנען.

און יעקב נארדיק'ס א פיעסא זאגט א איד צו א רוימער: „מען קען ציון ניט חרוב מאכען, דען זי איז ניט געבויעט פון דרויסען, נור שטעהט און וועט אימער שטעהן פעסט אין די געדאנקען פון אידישען פאלק".

קיין לאנד, זאגאר מיט די בעסטע קאנדיציאנען קען ניט ערזעצען די געפיהלען וואס פאלעסטינא. אנגאלא וועט אונז מאכען פאר אנגאלער, אוגאנדא פאר אוגאנדער, ציון אבער מאכט אונז פאר ציונים, פאר אידען, דאס וואס מיר זיינען.

ארץ ישראל בעלאנגט רעכטליך צו אונז און שטופענווייז וועלען מיר עס ערווערבען, זאלען עס נור אלע אידען וועלען, זאלען נור אלע ווערען גוטע ציונים מיט וועמען מיר זאלען קענען פארטזעצען אונזער ווייטערע ארבייט און דאן וואלטען מיר בקרב געהאט דאס לאנד צו וואס מיר שטרעבען און צו וואס מיר דארפען שטרעבען.

1) צו דער געלעגנהייט פון דער אנגאלא פראגע וואלטען מיר ווינשען אנצופיהרען א דיסקוסיאן פון די וואס זיינען פאר און נעגען דעם אנגאלא פראיעקט.

פאטאגראפער.

צו יעדען נאנצען אדער האלבען קאון בילדער, בעקומט איהר זעקס פאסטיל קארדס בילדער פריי. 4.4)

Smith's Art Gallery, 405 Selkirk Avenue

צו פערדענטען א בריק קארנער סטאר מיט 5 פול מאדערן רומס, באטה, קיטשען, פול סעלער אין סאוטה וועסט קארנער סט. דושאהן און ענדריוס עוו. זיך ווענדען צו ה. י. **קאפלאנאוויטש** 536 סט. דושאהן עוועניו, פהאן סט. דושאהן 892.

צו פערקויפען

א גראסערי סטאר מיט א בילדינג אין א גוטען לאקיישאן, צווישען פאראיינערס, וועט פערקויפט ווערען בילינ פאר קעש. זיך ווענדען ט. ה. פערליי, ביי טאג אין 214 דאפרין אדער אין 576 בארום אין אב. 43)

א וואוד יארד איבערצונעהמען אין סאוטה ענד, בעסטער לאקיישאן און שטאדט. פאר לאנגע יאהרען איינגעטרייטע ביזנעס, ויבער געלד צו מאכען. נאכפרעגען ביי

J. MEZON, 691 Pritchard Avenue

ווער עס וויל אראפטירען אדער נור אויפהאדעווען א מיידעלע 4 וואכען אלט, איז געבעטען באלד ווענען דעם צו לאזען וויסען צו

א. קליין

332 פלארא עוועניו

פערלאנגט א באי אין א פארניטשור סטאר פון 15 ביז 16 יאהר אלט.

זיך ווענדען צו

מ. גרין, 305 לאגאן עוועניו 21)

איך זוך א לאדזשי (באָרד און רום) ביי אן אנשטענדיגער אידישער פאמיליע. צו לאזען וויסען אין אפיס פון „איד", 796 מיין סט. 1-1

א קלוירק עקספיריענס אין א קלאדינג און דזשענטס פארנישינג סטאר, זוכט א פלאץ, האט די בעסטע רעפערענסעס, אנפרעגען אין אפיס פון „איד" 796 מיין סטריט 2-1

פעדלער אויפמערקזאם!

מיר קויפען און פערקויפען סעקאנד הענד קלאטהינג. די פעדלער וועלען ביי אונז קריגען די בעסטע פרייזען און די וואס דארפען סעקאנד הענד קלאטהינג וועלען ביי אונז קריגען ארטיקלען צו מעסיגע פרייזען.

די **הערמאן און זאמפיר קלינינג הויז**

829 מיין סטריט.

פהאן סט. דזשאן 105

J. A. Chmelnitsky

Cor. Dufferin and Derby Sts.

Phone St. John 1423

א נייע האלסייל פון „דזשאבס" האט מר. יעקב חמעלניצקי געעפענט און קאר. דאפרין און דערבי סט. וואו אלע היגע און קאנטרי סטארקיפערס קענען בעקומען צו די בילינסטע פרייזען קלאטהינג, בוטס, שוזס א. ד. ג.

אין דיזען נומער דרוקען מיר נאכאמאל איבער פון אנפאנג די פראכטפאלע ערצעהלונג „זשיד" פון ג. א. מאטשעט. פערפעהלט ניט זי אנצוהייבען לעזען.

אלע ארטיקלען, סקיצען, לידער א. ד. ג. וואס איהר זעהט אין דיזער צייטונג היינט און אלע מאל זיינען צוגעשיקט ספעציעל פאר אונזער צייטונג „דער איד".

דער טעלעפאן נומער פון „איד" איז סט. דזשאהן 2213

THE

Canada Financial Corporation, Ltd.

$500.000 קאפיטאל

העד אפיס:

נארטהערן קראון בענק, פארטיידזש עוועניו | **ווינניפעג, מאנ.**

סטאק דעפארטמענט: 222 פארטיידזש עוועניו

באארד אף דירעקטארס: פרעזידענט, וואלענטין ווינקלער, מ. פ. פ.; וויס פרעזידענט און מענעדזשער דירעקטאר, דזשאן מעקייווער, קאפיטאליסט; סעקרעטאר און טרעזשורער, י. א. פלעטשור, באריסטער

דירעקטארען: דר. ר. מ. סימפסאן, פרעזידענט אף אמעריקאן פאבליק העלטה אסאסיאיישאן; ב. שראגגע, מאנופעקטשורער; דר. פ. לאשאנס.

דער צוועק פון דער קאמפאני איז אויפצוקויפען „אגרימענטס פאר סייל" און מארטגיידזשעס מיט א נעגוגענדען דיסקאונט וואס וועט ברענגען גוטען פראפיט. יעדער ביזנעס מאן ווייס וואס פאר א פראפיטען עס ברענגען די אגרימענטס פאר סייל צו די וואס בעשעפטיגען זיך דערמיט. אגב איז דער קרן געזיכערט. ווייל דאס איז קיין ספעקולאציאן, נור א זיכערע ביזנעס אונטערנעהמונג. די קאמפאני טהוט שוין ביזנעס און די פראפיטען זיינען גרעסערע ווי מען האט ערוואַרטעט.

די איבערנעדערמאהנטע דירעקטארען זיינען גענוג גאראנטיע אז אלעס וועט געפיהרט ווערען אויף'ן פראקטישען, ביזנעסמעסיגען און ערענטליכסטען אופן.

אינגאנצען איז פאראן 5 טויזענד שעהרס, פון וועלכע איבער צוויי טויזענד זיינען אויספערקויפט געווארען צו הויפט בעוואוסטע און גוט בעקאנטע ביזנעס לייט. מיר האבען נאך ביי 3 טויזענד שעהרס צו פערקויפען.

פרייז פאר שעהר איז $100 מיט א פרעמיום פון $15

דער טערמין: $65 קען איינגעצאהלט ווערען באלד אין קעש, פאר וואס דער שעהרהאלדער בעקומט א סערטיפיקייט, אדער: $25 קעש און באלאנס אין 3, 6 און 9 מאנאטען אהן אינטערעס.

ווענען איינצעלהייטען זיך ווענדען צו

PH. NEY & CO.

222 Portage Ave. Winnipeg, Man.

Phone main 1288

44)

און איינענער ארקעסטער

30 באלאליישניקעס און מאנדאליסטען וועלען זיין אויף'ן שיף „אלבערטא" צום

פיקניק און עקסקורשאן

זונטאג דעם 21טען יולי אום 11 אוהר פריה

פעראנשטאלטעט פון דער פ. קראפאטקין יובילעאום קאמיטע

טיקעטס 50 סענט

צו בעקומען אין פיפעלס בוק סטאר, 824 מיין סט. און 571 סעלקירק עוו.; ביי נ. טשערניאק, 876 מיין סט.; ביי מ. ווערייער אין קווינס האל און ביי י. פראסאוו, 509 פלארא עוו. פערשיעדענע ספארטינג גיימס.

פערלאנגט גוטע פלייסיגע מענשען, מענער אדער פרויען, גוטע ווידזשעס געצאהלט צו די ריכטיגע לייט, סטעדי דזשאב. זיך ווענדען צו מר.

ב. שראגגע

400 פרינצעס סטריט.

פהאן סט. דזשאהן 382

B. SHRAGGE

400 Princess Street

טהאר און אינדיען מאטאר סייקעלס.

בייסיקלס פון $35 און מעהר איך ריפייר און סאנדרים פון אלע סארטען

North End Bicycle Co.

849 MAIN ST. PHONE S. J. 633

Opposite Dufferin Avenue. (42

נאך דיא קליידער דערקענט מען דעם מענשען.

ווען איהר קויפט ערגעץ א סוט, א בילינע זאך, דערקענט מען עס באלד, קויפט איהר ביי אונז א סוט זעהט איהר אויס ווי א מענש מיט לייטען גליך. גוט און בילינ איז אונזער מאטא.

Grand Clothing Co.

800 Main Street

האפמאן און כץ, פראפרייטארס.

דארפט איהר לייהען געלד?

פיר וואס פיר א צוועק ניט איז ווענדעט זיך צו

כ. שעפס

דעם עלטסטען אידישען פייער אינשורענס און פינאנשעל אגענט אין ווינניפעג.

401 סעלקירק עוו. פהאן סט. דזש. 1490

Office: Bank of Toronto.

Phone Garry 706.

525)

פאטראנייזט אונזערע אדווערטייזערס.

דרעווריס רעדוואוד לאגער.

די בעסטע אין מארקעט.

געמאכט ביי די בעוואוסטע

Golden Key Brand Aerated Waters Ale and Stout

Winnipeg, Manitoba.

די בעסטע שרייב מאשין אין דער וועלט.

די נייע „15 קאראט" ל. ס. סמיטה און בראס. שרייב מאשין.

The New "15 Jewel" L. C. Smith & Bros. Typewriter.

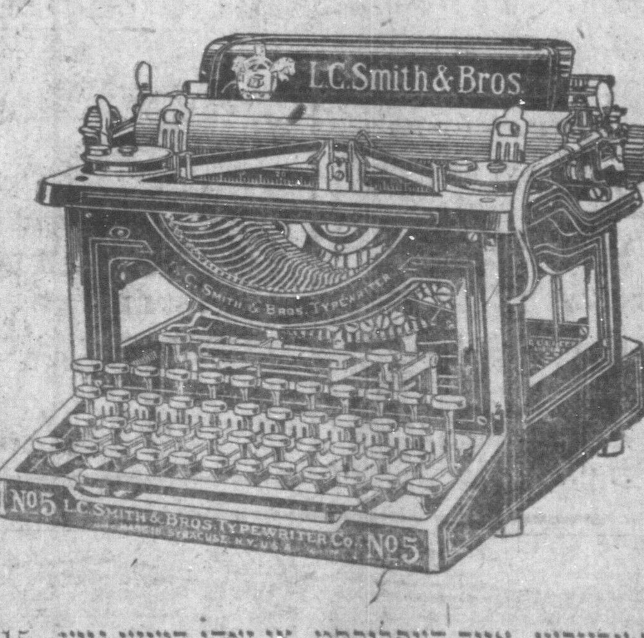

מיר ערזוכען, איהר העפליכסט צו זעהן דיזע נייע 15 קאראט מאדעל נומער 5 מאשין בעפאר איהר קויפט זיך א שרייב מאשין. אונזער מאשין איז ווירקליך די בעסטע. וואס איהר קענט קויפען פאר געלד. איהר קענט זי אויך קריגען אויף לייכטע אויסצאהלונגען. מיר האבען אויך אנדערע זעהר בילינע שרייב מאשינען צו פערקויפען.

The Smith Visible Typewriter Co. Limited.

20 Princess Street — Phone Garry 4975

N. WEXLER, Manager. — נ. וועקסלער, מענעדזשער.

לידער.

מ. ל. האלפערין.

דער נביא זאָגט...

א בלויז אין פחד-שווארצער נאכט.
מיט שטורעם קומט דער טאג.
וועכטער!
געה ארויס פון דיין געצעלט,
געהם אין א האנד מיט שטויב
און ווארף עס צו דעם נעכטענס טויטער וועלט:
אזוי געזעגענט מען א טויטע קלאג...
און נאכדעם נעהם א שטיין און טהו א ווארף
צום הימעל הויך —
און גלויב!
עס וועט דער שטיין, א ווייסע יונגע טויב
אנטקעגען פליהען דעם יונגען טאג...
און די יהודה׳ס טאכטער, וויין —
ויין און טאנץ,
און טאנצענדיג פלעכט איי,
אין דיינע האר א יונגען רויזען-קראנץ...
דיין לאנגער חלום שטארבט...
און מארגען וועט א גאט מיט גאלד׳נער קרוין
דיין יונגען שטערן קריינען.

מרדכי דאנציס.

איך האָב איהר מיין ליעבע אנטדעקט...

איך האב איהר מיין ליעבע ענטדעקט,
ניט צווישען די מירטען און בליהענדע פאלמען, —
אין שאטען פון דופטענדע בשמים אלעען,
וואו אין א הארציגער תפילה פערפרומט און פערגיסט זיך,
א יעטווידער גרעזעל, א יעטווידער בלעטעל:
וואו ס׳טראגט און פערגעהט זיך א וויינענדער ניגון,
א בענקענדער שוידער, א פיעסטשען פול אומעט,
עט דארט אויף א צווייגעל, פון נאכטיגאלס העלדזעל,
וואס טרילערט און קלאגט זיך פאר בוימער און בלומען,
פאר׳ן הימעל דעם בלויען און בלינצענדע שטערן,
און רופט פול מיט זעהנזוכט צו זיך זיין געליעבטע,
צו זיך אין דער נעסט הין, עט דארט צווישען צווייגען.

איך האב איהר מיין ליעבע ענטדעקט.
ניט אונטער׳ן ענדלאזען קופאל פון הימעל,
וואו ליכטער מיליאנען צואווארפענע ווינקען,
ווי קינדערשע אויגלעך מיט מלאך׳שען אונשולד,
דער רונדער מאנד מעלאנכאליש שפאצירט זיך,
און זילבערט די שפיצען פון מירטען און פאלמען,
און שפיגעלט קאקעטיש זיך אב אין דער טייכעל,
וואס טרייבט זיך די וועללען און פלאפעלט און פלאפעלט, —
פיעל מערכען פון אלטע פערגעסענע צייטען,
פון פארלעך פערליעבטע וואס זיינען געזעסען,
נעצערטעלט, געקושט זיך אט דא ביי די ברעגעס,
פערליעבטע וואס האבען פערנאסען פיעל טרעהרען,
און פון נאגענדען קומער, פון טאטשענדען יאוש,
געזוכט אין די כוואליעס זיך רוה און פערגעסען.

איך האב איהר מיין ליעבע ענטדעקט,
און ניט א זעפיר האט געקושט און געלאסשטעט, —
געבראכט מיר א ברכה אויף גליק און אויף ליעבע,
פון פעלדער און וועלדער, פון בערגער און טהאלען,
געשעפטשעט מיר ליעבליך, געריימט מיר אין אויער
פיעל סודות פון אייביג אונענדליכער ליעבע.

איך האב איהר מיין ליעבע ענטדעקט,
צווישען גיהנום׳דיג לעבען, פערטויבענדען כאאס,
וואו יעטווידער שטימע פון ליעבע און לעבען
פערשטיקט און פערטויבט ווערט אין אייביגען פילדער,
וואו קאלט און פערכמורעט קוקט ברוגז דער הימעל,
אן אייביג בעפלעקטער מיט רויך פון פאבריקען,
און קאלט איז געבליבען איהר הארץ און פערשטיינערט,
ווי די שטיינערנע ווענט, וואס געשטאנען ארום אונז,
דעם קאפ שטאלץ פעררינסען, געשפארט זיך אין הימעל.

איך האב איהר מיין ליעבע ענטדעקט.
פערלוירען, פערשלונגען אין ווילדען געפילדער,
ז׳געווארען מיין שטימע פול ליידענשאפט, ליעבע, —
וואס האט זי צו לעבען געוועקט.

נויארק.

- - Professional Column - -

דר. א. בערקאוויטש.
נעהמט אויף קראנקע ביי זיך צו הויז פון 1 ביז 3 אוהר נאכמיטאג און פון 6 ביז 8 אוהר אב.
Dr. A. BERCOVICH
360 Selkirk Ave. Phone St. John 1652

Dr. G. KALICHMAN
אידישער דאקטאר, דיפלאמירט אין רוסלאנד דייטשלאנד און קענעדא. ספעציאליסט אין הויט און געשלעכטס קראנקהייטען, אקושאר און קינדער קראנקהייט. אפיס שטונדען: פון 9 ביז 11, פון 1 ביז 4 און פון 6 ביז 9. (52—9
453 Selkirk Ave. Phone St. John 1772

Dr. A. H. SILVERMAN
אידישער דאקטאר, שטודירט און דיפלאמירט אין אויסלאנד, די סטייטס און קענעדא. אפיס שטונדען: פון 9 ביז 10, 1 ביז 3 און פון 6 ביז 8
250 סעלקירק עווענו
אקעגען קווינס האל פהאן סט. דזשאן 1286

Dr. R. L. HURST
פיזישאן און סוירדזשאן. בעפאלמעכטיגט פון „ראיאל קאלעדזש אף פיזישאנס", לאנדאן. ספעציאליסט פאר הארץ, נערווען און פרויען קראנקהייט. אפיס שטונדען: פון 10 ביז 12, פון 3 ביז 5 און פון 7 ביז 9. פהאן מיין 814
305 קענעדי בילדינג, פארטיידזש עוו.

רייסט ניט די ציינער.
אויב איהר האט טראבעל מיט ציין, קומט אריין צו די ערשטע אידישע ציין דאקטוירים אין דער נארד ענד
דר. ר. מאנהייט און דר. ק. מאָרדע.
עקספערט דענטיסטען און סוירדזשענס.
אונזער בעהאנדלונג איז אויף דעם ארענטליכסטען אופן, אונזערע פרייזען מעסיגע. מיר זיינען געסט אין דער נארד ענד און וועלען אונזערע פאציענטען בעטראכטען אלס פריינד.
547 סעלקירק עווענו
פהאן סט. דזשאן 2447

פינקעלשטיין און לעווינסאן
לאיערס און באריסטערס.
105 באן אקארד בלאק.
טעלעפאנס: מיין 1544 און מיין 1545

R. A. W. Magnussen, M. A.
רעכטספערטהיידיגער, אדוואקאט א. ז. וו.
925 מיין סטריט, וויניפעג.
אפען פון 1 ביז 2 און פון 5 ביז 6 אוהר נ. מ.
אדער אויף בעשטעלונגען צו יעדער צייט.

Monteith, Fletcher & David
באריסטערס און סאָליסיטאָרס
403 נארטהערן קראָאון בענק, קאָרנער פאָרטיידזש און פאָרט. פהאָן מיין 669

Flanders and Macvicar
באריסטערס, סאליסטארס, נאטאריוס א. ז. וו.
אָפיס 872 מיין סטריט
פהאָן סט. דזשאן 761
אינטערפרייטער ה. זאלצמאן, ב. ס. א.

MAX MAINS
נאטארי פובליק
פערשיעדענע דאקומענטען בעזארגט, איז אין פערבינדונג מיט׳ן רוסישען קאנסול. אפיס שטונדען יעדען אבענד. (86
612 סטעלאַ עווענו

PHILIP NEY
נאָטאַריוס
נעזעצליכע אפירען פערפערטיגט, איבערזעצונגען אין און פון פערשיעדענע שפראכען. נאטוראליזיישאן פייפערס, מערידזש לייסענס
222 פאָרטיידזש עוו. פהאָן מיין 1288

WILLIS & CO.
ביילימס און עטרייזערס.
רום 18, טריידערס בענק פהאן מיין 4070
433 מיין סטריט וויניפעג, מאנ.
(43 מענעדזשערס רעז. פהאן סט. דזשאן 724

Miss A. GOLDSMITH
333 Burrows Avenue
גיט לעסאנס אין פיאנא שפיעלען
מעסיגע פרייזען. (25—9

COHEN & MEYEROWITZ
קאנטראקטארס און בילדערס
683 אלפרעד עווענו.
די בעסטע אינפארמיישאנס פריי. בעפאר איהר בילדעט, זעהט זיך מיט אונז.

בוק-קיפער
וויל האבען שטונדען ארבייט. האט א דיפלאם פון רוסלאנד און פון די סטייטס. זיך ווענדען
121) The Israelite, 796 Main St. Box 3

ALFRED JACKSON
ליטאן גארדענס. און אינסייד סאבדיווישאנ.
פאר איינצעלהייטען פרעגען אין
522 מיין סט. סוויט 3, פהאן גערי 3076

קיעל עסטייט, פארם לאנד
קויפען, פערקויפען און בייטען. מיינע קאסטימער ווערען בעהאנדעלט אויף דעם ארענטליכסטען אופן. (521
H. Leviten 619 McIntyre Block.

בראטמאן׳ס ליקער הויז
האלסייל שנאפס און ביער. ספעשיל רעקאמענדירט פאר התנות, צופריערענהייט גאראנטירט. דעליווערט איבער גאנץ שטאדט.
223-225 לאגאן עוו., קאר. קינג סטריט
(52—9 פהאן גערי 3258

The McKinley Transfer Co.
קאר. קינג און רופערט סט.
אפיס פהאן גערי 2560 און גערי 2508
פיאנא מאווינג ספעשיל, מעביל און באגאזש טראנספערס. (33—9

The Empress Laundry Co.
ווילט איהר זיין פאלקאם צופרידענגעשטעלט? טעלעפאנירט און מיר שיקען גלייך נאך אייער באנדעל. ערשטע קלאס מאשינערי.
74-76 אייקינס סט. פהאן סט. דזש. 300

The Royal Candy Kitchen.
622 מיין סטריט פהאָן געררי 71
דריי טהירען פון די סטארלאנד
ביי אונז איז ערשטע קלאס קענדיס, פרישע היימישע קענדיס יעדען טאג. (52—8

איהר ווילט פאהרען ווי א פרינץ?
דאן קויפט אייערע הארנעס ביי
דזש. בעקער, 73 דערבי סטריט.
נעהמט אן אלערהאנד רעפעירינג. (523

געהט ניט בארוועס, וויל ביי לעאָן טרעגובאָוו אין 883 מיין סט.
קענט איהר פיקסען אדער קויפען א פאָאר שיך פאר גאָר בילינ. (528

סטאפט א ווילע.
צו די בילינסטע פרייזען קענט איהר קריגען אייערע שיך אין 905 מיין סט. אויך ווערען געפיקסט שיך גוט און צו מעסיגער פרייז.
מ. גלאדסטאן.

אַ קינד אין דער נאָרטה ענד וויים
אז דער בעסטער פלאץ צו קויפען שיך איז אין
ספיוואַק׳ס שוך סטאָר
577 סעלקירק עווענו
די בעסטע שיך צו די בילינסטע פרייזען

זוען איהר געהט נור אַריין אין מצרים
זעהט איהר
פ. אסאָוויטשעס גראָסערי און פרוכט
האב בעקומען א נייען סטאק שמאלץ הערינג. אלעס קריגט איהר ביי מיר צו די בילינסטע פרייזען. (32
221 דזשארוויס פאָן סט. דזשאן 1396

מיר זיינען היימישע מענשען
אז איהר האט ניט אינגאנצען מזומן קענט איהר קריגען אויף אויסצאהלען פארניטשור ביי
מאקס ווארהאפט, 851 מיין סט.
אויך הארדווארע, פיינט, גלאז. א גרויסען סטאק בייבי קערידזשעס. (523
פהאן סט. דזשאן 1988

: : זעכציג לייט געזוכט : :
זיך באלד אויסלערנען די בארבער טרייד. בלויז 8 וואכען פאדערט זיך אויסצולערנען. טולס פריי און ווידזשעס אין לערנע צייט. א שטעלע געזיכערט פון 16$ ביז 20$ וועכענטליך. מיר האבען הונדערטע לאקיישאנס וואו איהר קענט זיך עפענען א ביזנעס אליין. גרויסע פאדערונג פיר בארבערס. שרייבט פאר אומזיסטע קאטאלאג בעסער קומט אליין. אויב איהר ווילט זיין א גוטער בארבער, מוזט איהר לערנען ביי
The International Barber College
אלעקסאנדער עוו. ווטער וועסט מיין סט.

זייט ניט קיין חכם
אז איהר ווילט בילדען א הויז, זאלט איהר זיך פריהער זעהן מיט
ל. האַלפעני:
פלאמבינג קאנטראקטאר
883 מיין סטריט
אפיס פהאן סט. דזשאן 1830
רעזיד. פהאן סט. דזשאן 2217

דער טעלעפאן נומער פון „איד" איז סט. דזשאהן 2213.

פראסאוו, איך דארף אייך זעהן.
אט די דריי ווערטער טעלעפאנירט אב אין סט. דזשאן 1349 און איך וועל גלייך קומען אייך פערקויפען א נייע זינגער מאשין אויף לייכטע וועכענטליכע פיימענטס, אדער אן אלטע מאשין פון 5 ביז 25 דאל. בעסטע גראמאפאנס מיט זעהר לייכטע אויסצאהלונגען. אלערליי פארטס צו מאשינען. (44
S. Prasow 509 Flora ave.

נור וואָס פון דער איסט
בין איך געקומען, געבראכט פרישען סטאק, אלערליי דזשולערי. די שענסטע וואארע צו די מעסיגסטע פרייזען
י. טשופאַק
845 מיין סטריט
זייגערס און דזשולערי גוט געפיקסט.

דער ערשטער, איינציגער און לעצטער וואָהלפייפער און פיינט סטאָר, וואו איהר קענט קריגען די ריכטיגע ריינע סטאָף צו פיינטען און דעקארירען אייערע הייזער נאָכן לעצטען סטייל. אויך הארדווארע און אַלעס פאר בילדינגס. (86
א. פיינגוד
590 Selkirk ave, Phone St. John 1951

נייע דיזיינס, וואָלפייפער, בעסטע פיינט, גלאָז א. ז. וו. צו מעסיגסטע פרייזען ביי
מ. דאָנער און קאָמפּאני
מיר נעהמען אויך אָן פייפערהענגינג און דעקארייטינג. צופריעדענהייט גאראנטירען. (82
M. DONNER & CO.
847 1-2 Main St. Phone St. John 658

פלאָמבינג, הויטינג, עלעקטריק
אויך א גרויסארטיגער סטאק פון פערשיעדענע פיקטשורס.
איידער איהר געהט עטוואס טהאן אין דיעזער ליין, זעהט זיך מיט
M. KOFFMAN
395 Selkirk Ave. Phone St. John 1353
רעפיירינג אטענדעט צו יעדער צייט. (518

ל. סגל
סיין פיינטער
825 מיין סטריט
סיינס אין פערשידענע שפראַכען, פיינטינג און דעקארייטינג

לויפט אדער געהט פאוולע.
איהר קענט זיך געהן ווי איהר ווילט, אייער זייגער אבער דארף געהן פינקטליך. דאס קען פאר אייך טהאן
נ. טשערניאַק, 876 מיין סטריט
וואו איהר קריגט אויך פערשיעדענע דזשולערי, וואנד זייגערס און פאקעט זייגערס.

Fraser, Bender and Co.
צו 5 אקער ניט ווייט פון שטאדט ווערט פערקויפט צו זעהר לייכטע פיימענטס, גוט פאר גארטען, דעירי. אין ניכען געהט דארטען דורך א קאר. זיך ווענדען צו
י. בענדער
447 Main St. Phone Main 9451

פערזענליכעס.
איך בין א יונגערמאן (אן אלמן), 35 יאהר אלט, האב א גרויסע פארם און אביסעל געלד, קיינע קינדער, קען גוט ענגליש, בין גוט בעלעזען, ראדיקאל געזאנען, זוך די בעקאנטשאפט מיט א מיידעל אדער אלמנה ניט עלטער פון מיר. בין גרייט צו פערלאזען דן פארם. קיינע שדכנים, שריפטליך זיך ווענדען
The Israelite, For N. N., 796 Main St. (44

THE ISRAELITE.

DER YID.

The First and Only Jewish Weekly in the Entire Dominion of Canada.

THE ISRAELITE PUBLISHING COMP.
B. GOLDSTEIN, Editor.
796 Main St. Phone St. Jonh 2213
Winnipeg, Man.

Subscription: 1 Year $1.00.

Thursday, July 4th, 1912.

נביאות וועגן קענעדער פארלאמענט

אונז וואלט שוין גאר ניט איינגעפאלען צו אויפהויבען די פראגע: צי וועט דער קענעדער פארלאמענט מוציא שנתו זיין, צי וועט ער אפלעבען זיין טערמין? עס האבען זיך אזעלכע שאלות געהערט גאר אין אנפאנג, ווען די „פארטפעלען" זיינען נור אויסגעטהיילט געווארען. די זאך איז געווען ניי און דערפאר פריקרע: פלוצים ווערען יענע אוים פריצים, מען נעהמט ביי זיי ארונטער דעם „טשין" און מען גיט איהם איבער צו א צווייטען, איז אויסגעקומען, ניט אנדערש אז „דאס פאלק" וועט ניט קענען צוזעהן דעם „צער" פון די פריהערדיגע פריצים און עס וועט מסתם זיין נייע עלעקשאנס.

דאס אלזא זיינען געווען בויך־סברות באלד אין אנפאנג, ווען לאריער'ס קאבינעט איז דעפיטעט געווארען און א נייער האט זיין פלאץ פארנומען. מען האט זיך אבער ארומגעזעהן אז דאס זיינען פוסטע סברות, דאס פאלק האט זיך איינגעארדענט און אפשר אבגעגעבען א שבח וואס ענדליך איז עס פטור געווארען פון די עלעקשאן רעדעס, פון די פאמפלעטען און פייערדיגע דרשות. די געגנער פון יעצטיגען קאבינעט האבען, דוכט זיך, שוין אויך זיך מיאש געווען פון באלדיגע נייע עלעקשאנס און זיינען יוצא מיט דער האפנונג דאס אם ירצה השם, בלי נדר והסכמה, ביי די נעקסטע עלעקשענס וועט זיכער דער לאריער קאבינעט בעקומען זיין פריהערדיגע מאכט און אז די ארונטערגעזעצטע וועלען צוריק ארויף אויף זייערע שטעלעס.

אבער אין די ערנסטע „אונפארטייאישע" צייטונגען און זשורנאלען אין קענעדא און אין מאנכע זאגאר נויארקער מעגעזינס, האט מען יעצט זיך פלוצים צוריק דערמאהנט אין דער אבינער שאלה און מען לערענט דעם פשט אויף פערשיעדענע טעמים. דער הויפט אבער קומען זיי אלע צו איין בעשלוס אז עלעקשאנס וועלען מוזען פארקומען פאר דער צייט. די הויפט אורזאכע, געבען איניגע אן, זיינען מיר, מיר די בירגער פון וועסט קענעדא. לויט דער מיינונג פון די שרייבער איז די אורזאכע ווארום דער קאבינעט וועט זיך האלטען אזוי וועניג, ווייל ער איז ניט צוזאמענגעשטעלט נאך דעם ווילען פון דאס גאנצע קענעדער פאלק און אז אין די עלעקשאנס גופא האט ניט דאס פאלק וואס שטעלט יעצט צונויף קענעדא אנטהייל גענומען, נור דאס פאלק פון צוריק מיט 11 יאהר. דער צענזוס איז נאך ניט געווען פאלקאם און עס איז קיין ספק ניט, אז די וואס האבען ניט געהאט קיין שטימע ביי די לעצטע פעדעראלע עלעקשאנס, זיינען געגען די אישום פון דעם יעצטיגען קאבינעט. מעהר זיכער איז עס אבער בנוגע די וועסטערנער, וועלכע זיינען מעהר אדער וועניגער געווען נוטה צו „פרי טרייד" און וועלכע זיינען מעהר ווי אנדערע בערויבט געווארען צוליעב דעם צענזוס, פון רעפרעזענטירטע. דער יעצטיגער, צוועלפטער, פארלאמענט ווערט ביי זיי בעטראכט, און מיט רעכט, אלס דער פארלאמענט פון דער איסט און ניט פון דער וועסט. זאגאר דער מיניסטער פון אינערן, האנ. ראדזשערס, וועלכער איז א וועסטערנער ווערט גאנץ אפט אין דער פרעסע עפענטליך בעטיטעלט אלס דער מיניסטער פון מאניטאבא און ניט פון דער גאנצער וועסט. געוועהנליך קענען די בירגער לאנג ניט צופריעדענבלייבען מיט אזא פארלאמענט און דאס זאל פיהרען צו א קיצור ימים פון דעם גאנצען פארלאמענט.

אזא מיינונג האט מיט א מאנאט צוריק אויך אויסגעדריקט דער גוט בעוואוסטער פאליטיקער פון טאראנטא, מר. י. וו. טהאמסאן, וועלכער איז פאר יאהרען לאנג געווען אנגעשטעלט אין „דהי גלאב" אלס איינער פון עדיטאריעל־סטעף. ער איז גוט בעקאנט מיט דער פאליטיק און מיט דער פאליטישער לאגע פון לאנד און פארלאמענט. אז מר. טהאמסאן זאל גלאט זאגען בויך־סברות איז ניט צו גלויבען. און קיינער ווידער וועט זיך ניט אונטערשטעלען צו זאגען דאס מר. טהאמסאן איז אן איגנאראנט און איז ניט גענוג בעקאנט מיט דער פראגע וועלכע ער בעהאנדעלט. און דאך קומט עס אוים ביי אונז אביסעל איבערטריבען.

און בענוצען מיר דאס ווארט „אביסעל" איז עס נור אוים רעספעקט צו דעם אלטען שרייבער און עהרענהאפטען פובליציסט מר. טהאמסאן, וועלכער ניט אוים פארטייליכקייט זאגט ער אזעלכע נביאות. וואלט דאס זעלבע געזאגט אן אונבעקאנטע פערזאן, וואלטען מיר, ווי וועגען די סטייטסער בעלי הסברות, געזאגט אז זיי זיינען ניט בעקאנט מיט דער וועסט און ניט מיט די וועסטערנער בירגער און זיי זעהען דערום דעם שאטען ווי בערג. מען קען אבער דאס ניט זאגען וועגען דעם אויבענדערמאהנטען פובליציסט און מען מוז בעשליסען, ניט אנדערש ער איז גענארט אין זיין השערה, ווייל ווי מיר בעאבאכטען דא אויף'ן פלאץ, געהט, דוכט זיך, אלעס כשורה. אמת טאקע, די אונצופריעדענע זיינען א גרויסע צאהל, אבער אז זייער אונצופריעדענהייט זאל אין רעוואלט פערוואנדעלט ווערען אין מיטען משך איז ניט קענטיג. מיר וועלען ניט נביאות זאגען ווען עס וועלען קומען די געוועהנליכע פעדעראלע עלעקשאנס, יעצט אבער איז די אויבערפלעכע גאנץ רוהיג; געמיטהליך קוקט מען אויף דער ארבייט אין אטאוואַ און מען איז מעהר אדער וועניגער דערוויל געדולדיג.

דער היגער אידישער פראקוראר.

אונזערע לעזער וועלען זיך ערינערען דאס מיר האבען אין נומער 13 „דער איד" אויף דעם זעלבען פלאץ זיך געווענדעט צו דער היגער קאנסערוואטיווער גאווערמענט אז זי זאל אויף דער לעדיגער שטעל פון קראון פראסעקיוטער אויפנעהמען א אידען מר. י. ר. לעווינסאן, וועלכער וויל און איז פעהיג דיזע שטעלע צו פערטרעטען.

מיר האבען דאן אליין בעצווייפעלט אויב אונזער שטים וועט געהערט ווערען און אויב זי וועט דערגרייכען אהין פון וואנען עס ווענדעט זיך דער וואהל.

צו אונזער פרייד אבער שטעלט זיך יעצט ארוים, אז דער פרעמיער פון מאניטאבא סיר ראבלין האט זיך דערוואוסט פון דיזען עדיטאריעלען נאטיץ. ער האט געבעטען מען זאל עס איהם איבערזעצען, און זעהענדיג אז די איינציגע אידישע צייטונג פון דער וועסט שפרעכט אוים דעם וואונש צו האבען מר. י. ר. לעווינסאן'ען אלס קראון פראסעקיוטער, האט ער אנגעווענדעט זיין מיה און איינפלוס און אט האבען מיר שוין פאריגען פרייטאג געלעזען אין דער היגער טעגליכער פרעסע דאס מר. לעווינסאן האט די שטעלע פערנומען.

מיר האבען שוין אין יענעם עדיטאריעל (נומער 13) בעמערקט אז מיר שטימען אין פיעלע הינזיכטען ניט איין מיט לעווינסאן'ען, דאך אבער פרעהט עס אונז צו בענאכריכטען אז ער איז דער ערשטער און איינציגער איד אין גאנץ קענעדא וואס האט נעקראגען אזא אמט און מיר ווילען האפען אז ער וועט עהרנהאפט ערפילען זיינע פליכטען. און אזוי ווי ס. ה. גרין צייגט דער ליבעראלער פארטיי, אזוי וועט אויך מר. לעווינסאן צייגען דער קאנסערוואטיווער פארטיי אז א איד קען זיך נוצליך מאכען אזוי גוט ווי, אויב ניט מעהר, ווי א ניט איד. דאס קען מען בעגהינדען מיט פאקטען. אבער וועגען דעם — אן אנדערש מאל.

מ. קליינמאן.

דער נאציאנאלער ריעז.

און יעדעס מאל ווען מען קומט צו רעדען פון יענעם וואונדערפולען גייסט וואס האט מיט זיין זעלטענער קראפט אנגעוויזען אונזער געשיכטע א נייעם וועג, מוז מען שטוינען און פרעגען: ווי קומט אזא ריעז אין אדור פון קארליקעס?

און וואס ווייטער ס'געהט אוועק א יאהר זינט ער איז פון אונז אבגעטהאן געווארען און וואס מעהר ס'וויזט זיך ארויס ווי אזוי דאס לעבען ענטוויקעלט זיך אהן זיין השגחה, אלץ קלעהרער און קלעהרער ווערט פאר אונז וואס דער מאן איז געווען פאר אונז. וועלכען פלאץ ביי אונז האט פערנומען דער פערשטארבענער בעגרינדער פונ'ם מאדערנעם ציוניזם.

עס איז פיעל מאל אנגעוויזען געווארען דערויף, אז דער עצם געדאנק פון דעם ציוניזם האט דר. הירצל געפונען שוין א גרייטען. דאס איז געוויס אמת, אבער ניט אין דעם בעשטעהט הירצלס גרויסקייט. ניט די ציוניסטישע אידעע האט ער געדארפט בעשאפען, נור א א י ד י ש פ א ל ק, און דאס האט ער געטהאן.

זאלען די אלע וואס רעדען היינט פון אידישען נאציאנאליזם, פון דער מעגליכקייט צו שאפען א אידיש נאציאנאלע אטמאספערע אויף די אדער אנדערע יסודות, פון דער נויטיגקייט צו פעראייניגען אלע אידישע קרעפטען ארום דער אויפבויאונגס ארבייט — זאלען זיי נור פרובען א טראכט טהאן, צי וואלט דאס אלעס דענקבאר געווען ווען ניט הירצ'לס ארבייט, ווען ניט זיין ריעזען ווערק צו שאפען פון די „צווייטע און צושפרייטע א פעראייניגט פאלק?

אט דערין ליעגט הירצ'לס גרויסקייט, אט דערין שטעקט זיין בעדייטונג פאר אונזער געשיכטע. ניט די שאפונג פון דער ציוניסטישער אידעע — זי האט ער ניט געשאפען, ווייל זי איז שוין געווען פריהער; ניט די גרינדונג פון דער ציוניסטישער פארטיי — אויך זי האט שוין פריהער עקזיסטירט ווען אפילו ניט אין אזא גרויסער פארם און ניט מיט אזא פעסטער דיסציפלין — ניט דערין דארף מען זוכען הירצ'לס גרויסקייט, נור אין דעם וואס ער האט פון דעם אידישען פאלק ווידער א פאלק געמאכט, וואס ער האט ווידער צונויפגעבונדען די איינציגע טהיילען פון אונזער אומה און האט פון זיי געמאכט א נאציאנאלע איינהייט.

א גאנצע שורה פון סיבות — די וויכטיגסטע פון זיי איז געווען די אסימיליאציאנס בעוועגונג פון די וועסט אייראפעאישע אידען — האבען דערצו געפיהרט אז דאס אידישע פאלק אין ברייטען זין פון ווארט האט ווי אויפגעהערט צו עקזיסטירען. די טויזענד יעהריגע בענדער פון דער געשיכטע וואס האבען אונז געהאלטען אלע אינאיינעם אלס א „חטיבה אחת בעולם", האבען מיט אמאל זיך בעוויזען איבערגעריסען, דאס אינוועניגסטע געמיינזאמע צווישען אלע וואס טראגען דעם נאמען „איד" איז מיט אמאל אויפגעלעזט געווארען, די אידען פון פערשיעדענע לענדער האבען זיך אנגעהויבען פיהלען פרעמד איינער צום אנדערען גלייך ווי גאנץ פערשיעדענע אומות, דען אין אמת טאקע וואס פאר א שייכות האט געהאט דער דייטשער איד למשל צום רוסישען. די שותפות'דיגע אבשטאמונג איז דאך ניט אזא שטארקער באנד צוזאמענצוהאלטען מענשען וואס האבען אין דער געגענווארט גאר ניט געמיינזאמעס. זעהען מיר דאך וואס פאר א בעדייטונג ס'האט די דאזיגע שותפות'דיגע אבשטאמונג פאר אנדערע פעלקער. א סך עפעס קעהרען זיך אן די טשעכען מיט די באלגארען, די שפאניער מיט די איטאליענער א. ד. ג. העכסטענס נוצט מען די קרובה'שאפט אוים ווען עס טויג צו דער פאליטיק.

נור צו וואס דארפען מיר אזוי ווייט זוכען, נעהמט כאטש אונזער קרובה־שאפט מיט די קאראיטען. עס איז מעגליך אז ווען מיר בעידע, ד. ה. מיר אידען און אונזערע קרובים די קאראאיטען זאלען זיך געפינען אין אנדערע פערהעלטענישען וואלטען מיר אפשר אויך געזוכט צו מאכען פאליטיק פון דער קרובה'שאפט, מיר וואלטען געפאהרען איינער צום אנדערען אויף קאנגרעסען, צו גאסט, געהאלטען רעדעס א. ז. וו. קיין רעאלען ווערטה אין נאציאנאלען זין וואלט אזא חבר'ען זיך ניט געהאט. און אזוי ווי צווישען אונז היינט מיט די קאראאיטען האט שוין כמעט אויסגעזעהן דאס פערהעלטניש צווישען די מערב אייראפעאישע אידען און צווישען זייערע ברידער אין מזרח.

קיין וואונדער ניט. אלעס וואס האט אין די אלטע יאהרען פעראייניגט דאס גאנצע יודענטהום און פון זיי געמאכט אן איינציג פאלק האט אויפגעהערט. קיין געמיינזאמע תורה, קיין שותפות'דיגע ליטעראטור און אידען וועלט, קיין אלגעמיינע פאליטישע און עקאנאמישע אינטערעסען — מיט איינעם ווארט: גאר ניט געמיינזאמעס. דער דייטשער איד האט מיט זיינע ניט אידישע לאנדעס גענאסען מעהר שותפות'דיגס ווי מיט א אידען פון אן אנדער לאנד. ניט אפילו דער רעליגיעזער צערעמאניאל איז געבליבען אלס א געמיינגוט פאר דער גאנצער אומה. די „רעפארם" האט צובראכען דאס יודענטהום אפילו אין רעליגיעזען זין און געמאכט פון יעדער קהלה כמעט א בעזונדער אומה.

אין אזא לאגע האט דר. הירצל געטראפען דאס יודענטהום און מיט זיין ריעזען מח האט ער ארומגעכאפט אט דאס צווירענע יודענטהום און עס מיט זיין שטארקער האנד צונויפגעקנאטען ווידער אלס אן איין און איינציגע „חטיבה". ער האט מיט איין שלאג געגעבען אלע אידען פון דער גאנצער וועלט א געמיינזאמעס אינטערעס. ניט נור די ציוניסטען פון דער גאנצער וועלט האט ער פעראייניגט אין איין פארטיי, נור אויך אלע ניט ציוניסטישע אידען האט ער פעראייניגט און געמאכט פון זיי איין נאציע. אפילו די געגנער און ביטערסטע שונאים פונ'ם ציוניזם געהערען היינט צו דער אידישער נאציע, וואס זיי דעמאנסטרירען טאקע אליין גענוג שארף דורך זייער צוהיצטער געגנערשאפט. ניט אידען רעגען זיך ניט אויף ניט פאר, ניט געגען ציוניזם.

דר. הירצל'ס ארבייט וועט ערשט די ווייטעסטע געשיכטע וויסען געהעריג אבצושעצען.

און היינטיגען טאג האט זיך מיר געוואלט אן איבעריגען מאל אונטערצושטרייכען דעם סאמע עיקר פון הירצ'לס לעהרע און דערמאהנען אלע געטרייע קינדער פון אונזער אומה, זיי זאלען די דאזיגע לעהרע בעהערציגען און אפילו אין די אויפגערעגטעסטע צייטען פון פארטיי קאמפף פון איהר אויף א האר ניט אבטרעטען.

סקאנדאל צוליעב שיר השירים.

די גאנצע אידיש דייטשע פרעסע איז יעצט פול מיט דר. רפאל ברויער'ס בוך וועגען מגילת „שיר השירים". דער יונגער דר. ברויער, א זוהן פון דעם בעקאנטען ארטאדאקסישען רב ברויער פון פראנקפורט, וועלכער האט געשפיעלט א בעדייטענדע ראלע אויף דעם רבנים קאנגרעס וואס איז לעצטען מאנאט אבגעהאלטען געווארען אין קאטאוויץ, פרייסען, בעהויפטעט אין זיין בוך דאס דיזע מגילה וועלכע דער תלמוד און מדרש האבען ערקלעהרט אלס קודש קדשים איז א פראסטע, וואולגארע און אונמאראלישע פאעמא וועלכע רייצט צו תאוה, צו קערפערליכע ליעבע. שולמית איז לויט זיין מיינונג ניט מער ווי א פרוי פון נידעריגען און אונמאראלישען שטאנד.

דיזער בוך האט אויפגערעגט די געפיהלען פון אלע אידען אין דייטשלאנד ארטאדאקסען און רעפארמער. זיי בעטראכטען זיין ווערק אלס גרויסען חלול הקודש.

דר. נ. קאצענעלסאן.

הירצל אין פראנצעסבאד

(דער לעצטער זומער)

עטליכע וואכען פאר זיין טויט, דעם 1טען מאי 1904 האט מיך הירצל געשיקט אויף א רייזע קיין לאנדאן אין די ענינים פון דער ציונס בעוועגונג. דארט האב איך בעקומען פון מיינע ווינער פריינד ידיעות אז הירצל'ס געזונד צושטאנד איז זעהר ערנסט. ער וויל נאך פרובירען קיהלען־וואסער־בעדער און איז וועגען דעם געשיקט געווארען קיין פראנצעסבאד. זיי האבען מיך אויפגעפאדערט צוריקוועגס צו בעזוכען הירצל'ען.

דער ענין וועגען וועלכען איך בין געפאהרען האט געפאדערט אז איך זאל אבגעבען הירצל'ען א בעריכט און זיך מיט איהם בעראטהען וועגען די ווייטערדיגע טריט. איך האב אבער מורא געהאט צו שטערען איהם די מיטוועגדיגע רוה. האט מיך אבער זיין פרוי געבעטען איהם צו בעזוכען און איך האב עס געטהאן. איך בין געווען אנגענעהם איבערראשט ווען איך האב איהם געטראפען אויף'ן וואקזאל מיט א פרעהליכען שמייכעל. ער האט גאר ניט אויסגעזעהן אזוי ליידענד.

א פאר שעה זיינען פערגאנגען אין א לעבהאפטער אונטערהאלטונג און ער האט פארגעלעגט צו מאכען א קליינעם שפאציער גאנג אין פארק. מיר זיינען געגאנגען אויף דער קייזער שטראסע, פלוצלונג האט ער בעקומען א שרעקליכען אטאק און איז שיעור אנידערגעפאלען. עס איז נאך געווען אין אנהויב פון סיזאן, פראנצעסבאד איז נאך געווען כמעט אהן געסט, איך האב מיך ארומגעקוקט צי עס איז ניטא א מענש וועלכען איך זאל קענען שנעל שיקען נאך א דאקטאר און איך האב צונויפגעפיהרט הירצל'ען צו א באנק. דער אטאק איז שוין געווען פאראיבער און ער האט מיר געזאגט אז מען דארף שוין גאר ניט. איך האב איהם פרובירט צו ערקלעהרען אז דער אטאק איז געשעהן צוליעב דעם וואס מיר זיינען צו שנעל געגאנגען בארג ארויף. „אונזין — האט ער מיר געענטפערט — צו וואס זאלען מיר זיך נארען, עס איז שוין ביי מיר נאך דעם דריטען קלונג. איך בין ניט קיין פחדן און ערווארט רוהיג דעם טויט. איך האב די לעצטע יאהרען פון מיין לעבען פערבראכט ניט אהן נוצען, איך בין דאך ניט געווען קיין שלעכטער דיענער פון דער בעוועגונג, ווי רעכענט איהר?" — „אמת האב איך געענטפערט — אבער ווי קומט איהר צום דריטען קלונג?" ער האט מיך אנגעקוקט זעהר ערנסט. — „עס איז ניטא קיין צייט מעהר צו טרייבען קאטאוועס, עס איז א ביטערער ערנסט!"

איך האב מיך בעמיהט איהם ארויפצופיהרען אויף אנדערע געדאנקען. מיר האבען דעם גאנצען אבענד גערעדט וועגען די רעזולטאטען פון מיין רייזע קיין לאנדאן. ער האט מיר ענטוויקעלט א פלאן ווי אויסצונוצען די דאזיגע רעזולטאטען אין פעטערבורג. מיר האט זיין אידעע אויסגעזעהן צו ריזיקאליש. די צוקונפט האט בעוויזען אז ער האט אויך דאס מאל געהאט רעכט.

זייגער 10 אין אבענד האבען מיר זיך געלעגט שלאפען און אויף'ן אנדערען טאג נאכמיטאג האבען מיר געזאלט אפפאהרען. הירצל האט אויסגעזעהן זעהר ליידענד און איך האב עס מיר ניט געקענט מוחל זיין וואס מיין אנוועזענהייט האט פעראורזאכט דאס זיינע געדאנקען האבען אזוי שטארק געארבייט.

אין דער זעלבער נאכט איז אין פראנצעסבאד פארגעקומען א שרפה אין קורהויז. איך האב מיך אויפגעכאפט פון דעם ליארם און האב בעמערקט אין הירצל'ס צימער ליכט, איך האב גערעכענט אז ער איז אויך אויפגעוועקט געווארען פון שלאף.

זייגער האלב 6 איז ער אריינגעקומען אין מיין צימער, ווי עס איז געווען צווישען אונז אבגערעדט, כדי מיר זא־

ש. גארעליק.

טהעאדאר הירצל.

(אן אויסצוג.)

יעצט קען איך וועגען קיין אנדער זאך ניט שרייבען, פאר מיינע אויגען שטעהט אליין דער גרויסער איד מיט זיינע גרויסע אומעטיגע אויגען וועלכע קוקען אהין ווייט, ווייט; איך זעה אליין פאר זיך דאס געזיכט פון א מלך און הער די שטים פון א נביא וועלכע רופט זיין פערשקלאפטעם פאלק.

וויפיעל מאל אין שעה'ן פון גרויסען אינערליכען שמערץ ווילט זיך ארויסרופען דאס געשטאלט פון דעם וועלכער האט אונז אלעמען געווארעמט, גענלעט מיט זיינע שטראהלען; גיפיעל מאל יאג איך זיך נאך נאך די פאלדען פון גרויסען העלד 'געליעבטען הערצ'ס', נאך די גרויסע האפנונג, נור ניט אלע מאל גיט זיך דאס איין. היילינע געשטאלטען בעווייזען זיך ניט אין מארק טומעל, אין רעדער רווישעריי, זיי בעזוכען דעם מענשען נור אין א שעהנע, שמעקעדיגע, פער'חלומ'טע נאכט, ווען אויף דער ערד הענגט דער בלויער סאמטענער הימעל פארהאנג מיט זיינע קיילעכדיגע זילבערנע, צאפלדיגע שטערן.

איך זיין אויף'ן באלקאן וועלכער נעהט ארויס אין סאד. א זומער נאכט, א זעלטענע, עס זינגען, גיסען זיך פאנאנדער פיינעלעך, דער שטאדט טומעל מיט זיין שרעקליכען פלאנטער פון קאמיזם און טראניזם דערגרייכט ניט, ער איז ערגעץ ווייט, ווייט, די ווייסע בעראזעס, די הויכע, גלייכע טאפאלען שטעהען ווי פערצויבערט און גיבען אב עהרע דעם הויכען, טיעפען הימעל, נור דער אלטער דעמב בייזערט זיך מיט זיינע צווייגען און פיהרט א הייסע דיסקוסיע מיט זיינע חברים. איך פרעה מיך וואס דער דעמב שומוועט מיט זיינע צווייגען, איך וואלט וועלען אז דאס זאל געדויערן לאנג, לאנג, פיליכט וועט זיך איינגעבען כאטש אויף א ווייל צו פערגעסען אז דא באלד שטעהען הויכע, פערוויכערטע מויערן מיט שמוציגע קארידארען, מיט לאנגע שמאלע הויפען, וואו עס פארשקען זיך אפגעריסענע אידישע קינדער, פערצייהט מיר ליעבע אידישע קינדער. היינטיגע נאכט וויל איך זיין אליין. אליין ערלויבט מיר היינט אייך ניט זעהן, מארגען קום איך ווידער אין אייערע געסלעך, אין אייערע טרויעריגע הויפען.

און מיר דוכט אז די געקרייזעלטע שווארצע קעפעלעך שאקלען צו, זיי זיינען מסכים אז כאטש איין נאכט זאל אפרוהען דער ארימער אידישער שריפטשטעלער, כאטש איין נאכט לאזען איהם שווימען איבער די כוואליעס פון טרוים און פאנטאזיע.

און איך זיץ אויף דעם באלקאן וועלכער נעהט ארויס אין סאד, בעהאלטען זיך פון גרויסען אומעט איז דאך אונמעגליך. אמת, איך זעה ניט די ענגע גאסען פון דער שטאדט, נור פאר מיר איז פערשפרייט דאס גרויסע פעלד פון אידישען פאלק, פון אידישען לעבען. א גאט! ווי ארים, ווי טרוקען דאס פעלד איז, ווי דאר די זאנגען זיינען, ווי בעליידיגט דאס פעלד איז, בעליידיגט דערפאר וואס זיי האבען אוועקגעטראגען פולע טארבעס מיט געזונדע קערנער אויף אנדערע פעלדער, אויף פרעמדע פעלדער.

אט געהען זיי א גאנצע רייהע גרויסע קעפ, אידישע קעפ און געהען פערביי מיט אונפערשטענדיגע גלייכגילטיגקייט דאס אידיש טרוקען, אויסגעדארט פעלדעל, עס ווילט זיך שרייען: האט רחמנות איהר וועלט גזלנים, ווארפט כאטש א פאר קערנדלעך אהער צו אונז, זעהט ווי עס שמאכט דאס פעלד, אייער פעלד פון אייערע טאטעס און זיידעס.

קיינער הערט ניט, אלע געהען פערביי. גאנצע מחנות אידישע דענקער, טאלאנטען בעווייזען זיך ווידער און געהען אלץ פערביי, אומעטום טראגען זיי ליכט, אומעטום פראפאגאנדירען זיי 'אויפלעבונג', אומעטום שרייען זיי הויך 'שטעהט אויף, שטעהט אויף!' נור געבען דעם אידען שטעלט זיך קיינער ניט אב, ווייל מען רעכענט איהם פאר א טויטען.

צי שוין זשע טאקע קיינער?

ניין, צום גליק ניין. פון די פיעלע וועלכע זיינען אוועק זייען קערנער אויף פרעמדע פעלדער האט זיך אומגעקעהרט איינער, אין דער אידישער גאס איז ער געקומען מיט א הארץ פון א גרויסען בעל תשובה.

און אלץ וואס זיין ברייטע נאטור, אלץ וואס זיין טאלאנט, זיין גאלדען הארץ האט פערמאגט, אלץ האט ער אוועקגעגעבען דער אידישער גאס, דעם אידישען פאלק.

ער איז געקומען א שטאלצער, מיט אייזערנעם ווילען, מיט ברענענדיגע אויגען, מיט גראנדיעזע פלענער, דערנאך זיינען די אויגען געווארען אלץ אומעטיגער, אומעטיגער, די שטאלצע פיגור האט זיך איינגעבויגען, פארוואס? ניט דערפאר וואס ער האט אנגעוואוירען דעם גלויבען, ניין, זיינע טרויעריגע אויגען דאס איז געוועזען דער טרויער פון גאנצען פאלק, זיינע פלייצעס האבען אויף זיך געטראגען די גאנצע ליידען פון פאלק און האבען זיך געמוזט בייגען.

דען 'ער' איז דאך געוועזען דער פארשטעהער פון אידישען פאלק.

אונזער גרויסער נאציאנאלער העלד דר. טהעאדאר הירצל.

אויף דעם הויכען טיטול 'נאציאנאל העלד' האט דר. הירצל בעקומען די סאנקציע ניט נור פון אידען, נור אויך פון אלע איבעריגע פעלקער.

— ניט א קוק — האט מיר ניט לאנג אנגעמערקט מיינער א בעקאנטער אין טהעאטער — אויף די מאדנע ערשיינונג: ווי נור אויף דער ביהנע נעהט א אידישע פיעסא, ווי נור עס ווערט פארגעשטעלט א אידישע שטוב, אזוי הענגט אויף דער וואנד צווישען אנדערע בילדער אויך דר. הירצל'ס בילד.

דאס איז ניט אומזיסט, א אידישע שטוב אהן דר. הירצל'ס בילד איז זיך שווער פארצושטעלען און יעדער וואס ווייס דעם געפיהל פון אמת אין דער קונסט דארף פערשטעהן אז אהן הירצל'ס בילד וועט אויף דער ביהנע די אידישע שטוב אויסזעהן קאמיש, מיט א גרויסען, גרויסען דעפעקט.

ווארום הירצל איז א נאציאנאל העלד פאר אזא נעהמט איהם אן דאס רוב אידישע פאלק, פאר אזא רעכנען איהם אנדערע פעלקער, דער לארבער קראנץ פון א נאציאנאל העלד וועט אויך אויף זיין שעהנעם קאפ ארויפלעגען די געשיכטע.

לען נעהן צום ברונעם. — 'מיט דער זעלבער פונקטליכקייט און מיט דעם זעלבען ערנסט ווי איך טהו אנדערע ארבייט, מוז איך אויך דא אבטהאן מיין טעגליכע ארבייט און דא איז מיין אויפגאבע זיך צו פערשאפען א נייע הארץ אויף'ן ארט פון דעם אבגענוצטען, דערצו מוז איך טרינקען וואסער און זיך באדען'. ער האט אויסגעזעהן גאנץ מונטער, אין דער האנד האט ער געטראגען א גרויסען מאנוסקריפט וועלכען ער האט מיר איבערגעגעבען שווייגענדיג. איך האב ארייננעקוקט: עס איז געוועזען א מעמאראנדום פאר מיין פעטערבורגער רייזע, אן ארבייט וועלכע נור הירצל איז אומשטאנד געוועזען צו מאכען. יעדעס ווארט איז געוועזען געפיילט און געפוצט. — 'ווען האט איהר דאס אנגעשריבען, אום נאכט ווילען?' — האב איך איהם געפרעגט מיט א פארוואורף. ער איז די גאנצע נאכט געזעסען ביים שרייב טיש און האט זיך גאר ניט געלעגט שלאפען, ער איז געוועזען אזוי פערטיעפט אין זיין ארבייט אז ער האט גארניט בעמערקט די שרפה. איך האב אויף איהם געקוקט מיט פערוואונדערונג: — 'אזוי ווילט איהר געזונד ווערען? דאס זאל זיין אייער קור?'

— 'יא, מיין פריינד, איהר האט דאך געכטען געזעהן 'מיר' האבען מעהר קיין צייט ניט צו פערליערען, די לעצטע וואכען אקער טעג, 'מיר' איילען זיך'...

דאס איז געוועזען מיין לעצטער טאג מיט הירצל'ען, איך האב איהם שוין מעהר ניט געזעהן. א בריעף פון עדלאך וועלכען הירצל האט צו מיר געשריבען מיט א ציטערענדיגער האנד עטליכע טעג פאר זיין טויט איז געוועזען זיין לעצטער גרוס.

דר. נ. ש. שמוקלער.

בריעף פון רוסלאנד.

(פון אונזער קארעספאנדענט.)

פון די שוידערליכע 'קליינע' פאסירונגען אין רוסלאנד, וועלכע ווערען ביי אונז אבגעפערטיגט אין דער פרעסע צווישען דער 'טעגליכער כראניק' מיט קליינע בוכשטאבען, וואלט מען געקענט שרייבען גאנצע שפאלטען, וואס וואלטען אויפגעשוידערט דעם לעזער: די ציניש אונפערשעהמטע האלטונג צו אידען דערגרייכט די העכסטע אונמענשליכקייט און אכזריות. מען זעהט ניט פון ערגעץ א שטראהל ליכטיגקייט: מען בעמערקט ניט פון ערגעץ א שטיקעל ישועה; איין גרויסע געדיכטע פינסטערניש האט ארומגענומען דעם אידישען הימעל און וואס אמאל ווערט, דוכט זיך, די פינסטערניש געדיכטער און מורא'דיגער: ניט מען ארויס א בעפעהל אין א דארף, אין וואהלינער גובערניע, אז די דריי דארפיגע אידישע פאמיליעס זאלען פערלאזען די היילינע רוסישע דארפס ערד, קען איין איד צו דער בעשטימטער צייט ניט פערלאזען זיין פאר יעהרען לאנגע היים און בעהאלט זיך אויס, דער אוראדניק קען איהם ניט כאפען, די גוים פון דארף שיצען זייער אידישען שכן, זייער 'נאפטאליע'. און דער 'קלוגער' פאליצייסקי גיט זיך אן עצה און לאזט ארויס אזא בעפעהל: 'אויב איך קריג ניט דעם אידען אין 24 שטונדען, וועט מען שמייסען דאס דארף'... עס איז איבעריג צו צוצוגעבען אז דער בעפעהל האט מאמענטאל געהאלפען און די גוי'אישע 'בעשיצער' האבען דעם אידען צוגעשטעלט צו דער בעשטימטער צייט. ווי אזוי דער אוראדניק האט נקמה גענומען אן דעם עלענדען אידען קען זיך משער זיין נור דער וואס האט געזעהן אמאל א צוריצטע חיה אין געשטאלט פון א רוסישען דארפישען פאליצייסקי.

מילא, איז דאך דאס א דארף, וואו דער אוראדניק, דער פריסטאוו איז 'סאמאדערזשאוועץ', קיסר. טרעפט אבער עהנליכעס אין א שטאדט, אין א 'אויעזדנעם גאראד' און מיר ווערען פערציטערטע:

אין כמעלניק קומט דער אקציזניק מאכען רעוויזיע אין א אידישער (וואלינסקי'ס) קראם. דער אקציזניק קומט אבער ניט אב מיט בלויז א רעוויזיע, ער דארף אויך גוט אויסזידלען די זשידעס, ער האט א געלעגענהייט און וויל זי ניט דורכלאזען. דער איד פרובירט צו פערענטפערען: 'ס'ניט אזוי די מעשה, פאראן שלעכטע אידען, פאראן אויך שלעכטע גוים'... דער אקציזניק ענטפערט ניט, נור ציהט ארויס זיין רעוואלווער און שיסט. פאלט וואלינסקי א האלב טויטער צו דר'ערד. עס לויפט אריין דעם פערוואונדעטענס א ברודער און דער מערדער שיסט אויך אין איהם און געהט זיך נאכהער גאנץ רוהיג אוועק... אדער אט האט איהר אזא ידיעה פון כארקאוו: דער גובערנאטאר האט בעפוילען אז מען זאל איהם ווייזען די ביכער ווער עס האט מנדר געוועזען אויף די שוהלען און אויב דאס געלד איז פערטהאן געווארען ניט אויף די שוהלען, נור אויף ציוניזם, פערמאכט ער די שוהלען... (די ציוניסטען ווערען דארט גרוזאם פערפאלגט).

ביי אונז, אין קיעוו, האט זיך יא די טעג בעוויזען א ליכטיגער שטראהל: און דאס איז די 'ישועה' וואס איז אנגעקומען פון פעטערבורג אז די אידישע פראוויזארס מעגען זיך קויפען נחלאות און בלייבען וואהנען אין קיעוו, כאטש זיי זיינען ניט בעשעפטיגט מיט זייער פראפעסיאן.

דאס זאל אויך אנגעווענדעט זיין געגען אידישע אפטייקערס און פראוויזארס אין אנדערע שטעדט וואו זיי איז ביז יעצט ניט ערלויבט געוועזען צו וואהנען.

אין דער יעצטיגער הושך'דיגער צייט איז עס פאר אידען אפשר א ישועה אהן געגעזען פיסלעך, דען אזעלכע זיינען פאראן אין די הונדערטע, וועלכע האבען מיט אנגסט און לייד געווארט אויף דעם שרעקליכען טאג, ווען מען וועט זיי הייסען פערלאזען די שטעדט, וואו זיי האבען געלעבט און געצויגען חיונה. פיעלע, הערענדיג פון דער ישועה, האבען געפראוועט בעלער און געמאכט גאנצע שמחות.

מיר, קיעווער אידען, ליידען נאך אלץ פון דעם עלילת דם. אפילו די אידען פרעסערשע צייטונג 'קיעוולאנין' האט אנגעהויבען ברוגז ווערען, צוזעהענדיג אונזערע אומזיסטע יסורים פון דעם בלוט בלבול. און פיכנא אליין, דער פערביסענסטער אנטיסעמיט, איז ארויס אין דער אויבענדערמאהנטער צייטונג מיט א פאמפלעט, וואו ער גיסט שוועבעל און פעך, ווארום מען האלט נאך פערשפארט בייליס'ען, ווארום מען ארעסטירט ניט די אמת'ע מערדער פון דעם נע'הרג'עטען יושצינסקי'ן.

וואלט דערזעלבער פיכנא אנטירט פאר א פאגראם, ווי ער איז עס געוועהנט צו טהאן, וואלט זיין שטים שוין לאנג געהערט געוועזען, וואלט ער ניט געוועזען קיין קורא במדבר. איז איהם אבער פלוצים — גאט ווייס פאר וואס פאר אן אורזאכע — איינגעפאלען צו מלמד זכות זיין אויף אידען און בנוגע עלילת דם, וועגען וואס די אנטיסעמיטען און קיעווער הוליגאנעס שארפען זיך די ציין און דערפאר הערט מען זיך צו איהם דאס מאל ניט צו.

זעהענדיג אזא האלטונג מצד דער רוסישער מלוכה צו איהרע אידישע אונטערטהאנען בכלל און בנוגע דעם עלילת דם בפרט, האט מען שוין געפרובירט אויך אין אנדערע שטעדט נאכצוטהאן די קיעווער הוליגאנעס. אזוי האט מען אין אדעס, פאלטאווא א. ד. ג. געפרובירט ארויסצוברענגען און פערשפרייטען קלאנגען וועגען עלילת דם, צום גליק האט זיך עס אין ערגעץ ניט איינגעגעבען. און אט איז אין ביאלאסטאק פארגעקומען אזא געשיכטע: מיט איבער א מאנאט צוריק איז פערפאלען געווארען א 12 יעהריג קריסטליך מיידעל וואס האט געדיענט ביי א אידען. קומט די מוטער מיט פאליציי צום אידען מיט א טענה: 'גיב מיר אב מיין קינד'. דער איד שווערט אז ער ווייס ניט פון וואס צו זאגען, דאס מיידעל איז פערשוואונדען געווארען. אבער פאליציי זאגט: 'נישקשה, מיר קענען אייך, פערשאלטענע זשידעס, איהר האט דאס קינד מסתמא געקוילעט און אויסגעצאפט איהר בלוט צו רעליגיעזע צוועקען'. אזוי זאגט די פאליציי און די מאסע פערקאטשעט שוין די ארבעל: דאוואי מאכען דעם 'פערפלוכטען זשיד' א פאגראמטשיקעל! א גליק, טאקע נור זכות אבות האבען זיך בעמיהעט און עס קומט אן א פאליצייסקי און מעלדעט אז מען האט דאס קינד געכאפט אויף'ן וואקזאל וואו א באנדע רויבער האבען שוין געהאט געקויפט א בילעט אויף אוועקצופיהרען עס פון שטאדט. שעהנערס, א סברא אז די מוטער גופא האט געוואוסט דערפון און איז מוסכם געווארען, ווייל זי האט געקראגען א היבשע סומע 'שווייג געלד'.

וויפיעל שרעק, וויפיעל בלוט האט זיך פערגאסען ביי די ביאלאסטאקער אידען ביז זיי האבען דערלעבט צו הערען אז מען האט דאס מיידעלע געפונען? און וויפיעל איז עס געוועזען ווייט ביז א שחיטה אין ביאלאסטאק?

איהר אמעריקאנער, קענעדער אידען קענט. עס ניט בעגרייפען, סיידען איהר האט געהאט די זכיה צו זיין רוסלענדער.

ג. א. מאטשעט.

ז ש י ד.

אויס דעם רוסישען פון מ. ק.

דאס איז געוועהן אין א טאג מיט פיעל יאהרען צוריק. די זון איז לאנג פערגאנגען הינטער די הויכע ווענט פון אונזער גימנאזיע און די ווייכע טונקעלקייט פון דעם אנקומענדען אבענד איז געווארען געדיכטער. עס איז אנגעקומען די גליקליכע שעה, ווען נאכ'ן צוגרייטען די אוראקען האבען מיר זיך צונויפגעקליבען אויפ'ן שולהויף, ארומגעשפרונגען, ארומגעדרעהט זיך הין און הער, געשפילט זיך און אבגעפערטיגט אונזערע קינדערשע עסקים.

אויך אין דעם אבענד האבען הונדערטער שילער ביסלעכווייז אנגעפילט דעם הויף, זשומענדיג ווי די ביהנען אדער 'ווי די וועלף', און דעריבער טאקע פלעגט פאטאפ, דער וועכטער פון דער שולע, שטענדיג בורטשען: 'נו, נו, קינדער, אמת'ע שדים!' דא און דארט אויף'ן גאנצען הויף פלעגען מיר אומוואנדערען מחנות ווייז, מען האט געוויזען הידושים און בריה'שאפטען, איינינע האבען זיך שוין געהאלטען ביי די משובעס, אנדערע האבען זיך עפעס זעהר הייס געאמפערט. מיט איין ווארט אלע זיינען געווען שטארק אויפגעלעבט און אין הויף איז געוועזען א ליארם א געפילדער ווי אויף'ן מארק.

מיט אמאל איז שטיל געווארען. אלע האבען זיך אנגעהויבען צונויפזאמלען אין איין רעדיל, שאקלען מיט די הענט, שטופען זיך, צוהערען זיך און עפעס שטיל שעפטשען איינער דעם צווייטען. ווי עס ווייזט אויס איז געשעהן עפעס א נייעס, עפעס א שרעקליכע ידיעה איז דורכגעפלוינען דורך יעדענס אויער און האט פלוצים אלעמען פעראייניגט. און די נייעס איז טאקע אין אמת'ן נעוועזען ניט אפי וועלכע: אויף אונזער גאנצען קלאס האט זיך אנגערוקט א שרעקליכע שווארצע כמארע. מיר האבען זיך דערוואוסט אז אונזער לעהרער אנטאן אנטאנאוויטש האט צוגעקלערט אויף מארגענדינען טאג פערגעבען אונז א שווערע אונמעגליכע 'זאדאטשע'.

מען האט דא געדארפט געפינען עפעס א הילף, רעטען זיך, נור ווי אזוי? אלע זאלען מיט איין מאל קראנק ווערען, אלע זאלען זיך אבבעטען פונ'ם אוראק, יעדער זאל זיך קלאגען אויף'ן 'בויך' אדער אויף קאפ וועהטאג, דאס איז דאך אונמעגליך. אונזערע לעהרערס האבען שוין לאנג אויפגעהערט צו גלויבען אונזערע תירוצים. עס איז איבערגעבליבען איין מיטעל: שטילערהייד ווי עס איז נאכקוקען און איבערשרייבען די 'זאדאטשע' כדי מיר זאלען זיך בעצייטענס צוגרייטען צו איהר. גוט, ווי אזוי אבער טהוט מען עס?

נור אט האבען אלע פלוצים אויפגעלעבט מיט איין האפנונג, אלע מיילער האבען עפעס שטילערהייד איבערגעחזר'ט איין ווארט. און אין דער שטילער לופט פון דעם רוהיגען אבענד האט זיך דערהערט אן אונגעדולדיגער קוויטשען פון פיעל קולות:

ה-אי-ם! סרו-ל! הער-שקא! א-הער! א-הער!

אן אנדערען וואלט זיך אויסגעוויזען אז מען רופט דא צונויף א גאנצע קהילה, אדער אמווענינסטען א חלק פון איהר, אין אמת'ן אבער האט מען גערופען נור איין דוד גורוויים, דעם בעסטען שילער און דעם גרעסטען חשוב ביי אנטאן אנטאנאוויטשען צו וועלכען גורוויים פלעגט געהן אלע טאג העלפען זיינע קינדער מאכען די אוראקען.

דוד גורוויים האט זיך באלד בעוויזען, נור אלעמען האט זיך אויסגעוויזען אז עפעס ריהרט ער זיך ניט ווי געהעריג. דאס קוויטשעריי האט זיך איבערגעחזר'ט נאך אונגעדולדיגער: 'זשיד! נו, זשיד, ריהר זיך שוין, שליאמקא מיט די אויסגעראטשעטע אויגען!'

אזוי פיעל נעמען דארף ניט וואונדע-

(פארזעצונג אויף זייטע 7).

לעזט און סובסקרייבט זיך

אויף

דעם איד

מיר בעטען ביי קיינעם קיין שטיצע נים, מיר האבען דאס נים פערלאנגט זיים די צייטונג עקזיסטירט, דאס איינציגע וואס מיר בעטען אייך יא, איז, ווערט סובסקרייבער און בעצאהלט אייער סובסקריפשאן געלד.

א דאלאר שפיעלט ביי קיינעם קיין גרויסע ראלע נים; א דאלאר הייסט אזוי גוט ווי צוויי סענט א וואך. און וואס פאר א ווערטה האט ביי א אידען 2 סענט א וואך? ווער שמועסט ווען איהר ווייסט אז דורך אייער סובסקריפשאן געלד ווערט געשטיצט און אויפגעהאלטען א אידישע צייטונג פאר דער וועסט.

דער „איד"

איז נים קיין פארטייאישע צייטונג, זי בעלאנגט נים צו קיין פארטיי, זי פערלאנגט נים קיין שטיצע פון פארטיי געלדער. די צייטונג מוז זיין אן אונפארטייאישע, אום אמת צו דיענען די אינטערעסען פון איהרע לעזער און עס איז נים מעהר ווי רעכט אז די, וועלכע האבען שוין איינגעזעהען די נויטווענדיגקייט פון א אידישער צייטונג אין דער וועסט, אז די וואס פערשטעהען די נוצען וואס א אידישע אונפארטייאישע צייטונג קען ברענגען, די אידען, זאגען מיר, דארפען דערום זיך סובסקרייבען און ווערען לעזער און פאטראנייזען די צייטונג.

זינט די צייטונג עקזיסטירט שרייבען מיר דאס ערשטע מאל אזא אויפרוף. מיר האבען אימער געדענקט אז דעם אידישען לעזער דארף מען דאס נים זאגען, אז ער קען און דארף דאס אליין פערשטעהן.

אלע וויניפעגער אידען ווייסען אז מיר וואלטען געווען פערשפארט צו שרייבען אזעלכע אויפרופען, ווען מיר זאלען געווען וועלען פערקויפען די צייטונג צו א פאליטישען-בינטעל, ווען מיר זאלען געווען וועלען פערקויפען די אינטערעסען פון אונזערע לעזער. מיר האבען אבער די צייטונג בעסער איינגאנצען אבגעשטעלט און נים געוואלט אז זי זאל רעגיערט ווערען פון ארחי פרחי און דערביי זאלען ליידען די אידישע אינטערעסען.

יעצט איז אונזער איינציגער פערלאנג און איינציגע בקשה אז די וואס ווילען די צייטונג זאל עקזיסטירען, זאלען אליין ווערען סובסקרייבער און אויך זעהען אז זייערע פריינד און בעקאנטע זאלען ווערען סובסקרייבער.

ראמאן פון אמעריקאנער לעבען

ווען עס וועט זיך ענדיגען די גרויסע און זעהר אינטערעסאנטע ערצעהלונג „ושיד", וועלען מיר אנפאנגען צו דרוקען א ראמאן, געשריבען פאר'ן „איד" פון דעם ראמאניסט דר. בן גור, אויס נויארק, וואו עס ווערט געשילדערט דאס ארימע, דאס רייכע און דאס אויסגעלאסענע לעבען אין נויארק.

דער ראמאן, נים קוקענדיג דערויף וואס ער איז שפאנענד פון דער ערשטער פארטזעצונג אן, איז א ריכטיג בילד פון דאס לעבען פון די אימיגראנטען אין נויארק, זייערע גייסטיגע און עקאנאמישע ליידען.

מיר, פון אונזער זייט, וועלען טהאן אלעס מעגליכעס אז די צייטונג זאל וואס אמאל בעסער און שעהנער זיין. און יעצט דארפט איהר אויך אנווענדען אביסעל מיה און אונז העלפען אין מאטעריעלען זינען.

ווערט סובסקרייבער, זעהט אז אייערע פריינד און בעקאנטע זאלען ווערען סובסקרייבער. סובסקריפשאן פאר א יאהר איז בלויז איין דאלאר, צוגעשיקט דורך פאסט $1.50

איהר קענט אונז אויך פיעל העלפען דערמיט וואס איהר וועט פאטראנייזען אונזערע אדווערטייזער און ווען איהר קויפט עפעס ביי אונזערען אן אדווערטייזער, זאגט איהם אז איהר האט געזעהען זיין אדווערטייזמענט אין „איד". אויך דאס וועט אייך קיין געלד און קיין מיה נים קאסטען און אונז וועט איהר דערמיט האבען געטהאן א געפעליגקייט.

אדרעס:

THE ISRAELITE

796 Main Street Phone St. John 2213

אדער

540 Anderson Ave. Phone St. John 431

אין יעדען נומער „עזות פנים" וועלען קומען דר קארטונס וועגען דעם אלגעמיינעם אין אידישען לעבען אין קענעדא; אין יעדען נומער „עזות פנים" וועלען זיין אבטהיילונגען פאר טאראנטא, מאנטרעאל, וויניפעג א. ז. וו. פון אונזערע קארעספאנדענטען און מיטארבייטער; יעדער נומער „עזות פנים" וועט זיין מיט א רייכען אינהאלט הומאר, סאטירע און וויץ.

ווען מיר וועלען האבען די שטיצע פון אונזערע פריינד, ווען מען וועט אונז העלפען מאטעריעל און מאראליש, וועלען מיר אין גיכען מאכען דעם „עזות פנים" א צוויי אדער איין וועכענטליכען. מיר וועלען איהם פערגרעסערען, פערבעסערען און פערשעהנערען. ס'וועט זיך אן אייך וואס ווילען נים דולדען קיין חניפה, קיין שמיכלעריי און אזוי ווייטער א. וו.

דער קענעדער

עזות פנים

דאס איז דער נאמען פון א נייער מאנאטליכער סאטירישער און הומאריסטישער צייטונג וואס וועט נעקסטען מאנאט ערשיינען אין וויניפעג.

מיר האבען אין קענעדא קיין איין צייטונג וועלכע זאל האבען מוטה גענוג און זאגען דעם אמת. אלע ניעדערטרעכטיגקייט פון קאפיטאליסטישען געזינדעל, אלע שווינדלען, הומבאג און בודעל פון פאליטישע קנאקערס, אלע געמיינהייטען און בלאף פון אונזערע כלל טהוער, אלץ ווערט פערשוויגען, פערגלעט. דאס האט אונז, טאראנטא'ר יונגע לייט, גענויט צו שטעלען זיך אין פערבינדונג מיט וויניפעגער און מאנטרעאלער פריינד און צוזאמען פרובירען אונזערע קרעפטע אויף ארויסצוגעבען א פרייע צייטונג וואס זאל אין א סאטירישען און הומאריסטישען טאן אויפדעקען פאר די קענעדער אידען אלעס וואס עס קומט פאר הינטער זייער רוקען. מיר זאלען קיינעם נים שוינען און פאר אלעמען דעם אמת דערצעהלען. מיר בעטען אלעמען וואס ווילען אונז העלפען מאטעריעל און מאראליש, אלע וואס פערשטעהען גלייך מיט אונז די נויטווענדיגקייט און די גרויסע נוצען פון אזא צייטונג, זיי זאלען זיך שטעלען מיט אונז אין פערבינדונג.

אונזער אדרעס פאר וויניפעג איז דערווייל צו אונזערע אגענטען, די אייגענטהימער פון פיפלס בוק סטאר

Der Kanader Asus Ponim 571 Selkirk Avenue

אלע וואס ווילען אונז צושיקען מאטעריאל אדער ווילען זיך סובסקרייבען, אדער ווילען אונז מיט עטוואס בעהילפיג זיין, זאלען זייערע בריעף אדרעסירען אויף'ן דערמאהנטען אדרעס.

ווער עס קען האלטען אנשטאט א פען אין האנד — א בייטש וואס זאל שמייסען, א נאהייקעלע וואס זאל מיט א שמייץ קענען אראבברייסען די מאסקע פון אונזערע נאט סטראפטשעס, פון אונזערע קאפיטאליסטישע הויט שינדער; ווער עס קען מיט איין פען טינט זאגען א נוצליך און אין דער זעלבער צייט א שטעכיג ווארט — ווער עס קען דאס, זאל זיך שטעלען מיט אונז אין פערבינדונג.

מען האט אימער נור אונז אויסגעלאכט; מען האט שטענדיג אונז אנגערופען היין קעפ, יונגאטשעס, צאסילימטען, נעקריסטען און נאך אזעלכע צונעמענישען. אבער כל זמן מיר זיינען געווען שוואך און קליין האבען מיר פערביסען מיט די ליפען; יעצט איז קענעדא געוואקסען, מיר זיינען געווארען עזות פנים'ער, זאלען זשע אונזערע רייהען זויבער זיין און זאלען מיר וויזען וואו שמוציג איז!

זשיד.

(פארטזעצונג פון זייטע 5).

רען דעם לעזער. די שולע האט זיך איהרע דינים און נאך די דינים האט קיין קאמעראד, קיין „איינענער״, ניט געקענט בלייבען ביי זיין נאמען. נור יעדער פלעגט בעשענקט ווערען פון די חברים מיט א בעזונדער צונאמען. אט אויף אזא אופן האט דער גוטהערציגער דוד גורוויים וועלכער האט יעדען שטארק ליעב געהאט און איז געווען איננאנצען איבערגעגעבען צו די „איינענע״, געטראגען אויף זיך אלע אידישע נעמען. צום ערשטען האט מען איהם געוואלט געבען א נאמען „פעסעלע״, אנדערע האבען פארגעלעגט מען זאל איהם אנרופען „קלאץ״, נאך אנדערע „מצה״. עס איז געווען אפילו דעות פאר דעם נאמען „איש קריאות״, נור ווייל די שילער האבען זיך ניט געקענט צונויפרייִדען און אויסגלייכען זיך אין דעם ענין, האט מען איהם בעשענקט מיט אלע נעמען.

— הער נור, זשיד!

דער אנקומענדער האט אנגעשטעלט די אויערען, אויסגעצויגען דעם האלדז, זיין פנים האט געלויכטען מיט א גוטהערציגען שמייכעל, ווי איינער רעדט: „נו, זשיד! א איד איז דען קיין מענש ניט, וואס?״ נאך דעם שטילען שושקען זיך און נאך דער גאנצער בעוועגונג האט ער באלד פערשטאנען אז דא האנדעלט זיך וועגען א וויכטיגען ענין, דערום האט ער ווי פרעגענדיג געטאנצט מיט זיינע קיילעכדיגע אויגען פון איינעם צום צווייטען.

— הער נור, דו!

— נו? — האט ער שטילערהייד נעענטפערט.

— העלף אקארשט איצט אויס דעם קלאס!

אויסהעלפען דעם קלאס? וועלכער קאמעראד וואלט זיך דען אבגעזאגט פון אזא עהרע, פון אזא בקשה, פון אזא גרויסע בריה׳שאפט! געוועהנליך קיינער ניט און קיינמאל ניט, בפרט נאך ער דוד גורוויים וועלכער פלעגט שטענדיג צוליעב אונז פערגעסען אן זיך. אויך איצט האט מען געקענט דערקענען נאך זיין מינע, נאך זיין שמייכעל, נאך זיינע אויערען וועלכע זיינען געווארען רויטליכער ווי געוועהנליך, אז ער איז בערייט אויף אלעס. זיין פנים האט נור ארויסגערעדט איין פערלאנג, מען זאל איהם ערקלעהרען וואס דא קומט פאר.

— ג-נ-בע צו די זא-דא-טש-ע!..

דאס איז גאנצען! דוכט זיך גאר א קלייניגקייט? אין אמת׳ן אבער האט עס געהייסען: פאל אויף אן אויבער הסברה! זיי א בריה, ריזיקיר מיט די זייטען, אבי העלף אונז ארויס!

דוד גורוויים אדער דער „זשיד״, אויב איהר ווילט, האט זיך אפילו קיין קנייטש ניט געטהאן. פון זיין פנים האט מען דערקענט אז ער איז פערטיג אויף אלץ. די מורא פאר קארצער אין וועלכען מען האט איהם געקענט פערשליסען אויף פיעלע טעג מיט נעבכט פאר אזא מין בריה׳שאפט האט אפילו קיין רגע ניט איבערגעשראקען זיין קאמעראדען הארץ. פאר׳ן קלאס, פאר די „איינענע״ — כאטש אויף א יאהר! אזוי האבען דוכט זיך גערעדט זיינע אויסגעשטארטע אויגען, זיין אויסגעצויגענער נוף און זיין ערנסט פנים וועלכעס האט עפעס אליין געפרעגט: „וואס זשע דארף איך טהאן?״

מיר האבען איהם באלד געגעבען צו פערשטעהן, מאכענדיג מיט די הענט און פערסאפענדיג זיך. מיר האבען געוואוסט אז די ארבייט געפינט זיך ביי אנטאן אנטאנאוויטשען וועלכער פלעגט אונז אלעמען שטענדיג מוטשען מיט פערשיעדענע שטראף, זעצען אין קאדצער, רופען אונז „ווילדע טשערעדע״, „עזלען״ און האט קיינמאל ניט געגלויבט ווען מיר פלעגען זיך קלאגען אויף׳ן „בויך״, עפעס אזוי ווי אין אמת׳ן דער בויך קען אונז גאר לייטען גלייך ניט וועה טהאן. אמת טאקע, דעם זשיד האט ער שטארק ליעב, ער האלט איהם פאר א נוטען און ארענטליכען שילער, ער גלויבט איהם, נור וואס קען מען העלפען?!

— העלף אויס, טהייערער זשיד!

דער זשיד האט זיך ניט אבגעזאגט. זיין פנים, זיינע אויגען, זיין גאנצער גוף האבען אויסגעדריקט די זעלבע פערטיגקייט. נור זיין קאפ, זיין גרויסער קאפ האט זיך אראבגעבויגען נידעריגער און נידעריגער, אזוי ווי איטיצער וואלט איהם געדריקט דעם קאפ אראב צו און די בלייכע באקען זיינע האבען זיך ווי פערפלאמט און זיינען אביסעל רויטליך געווארען.

(פארטזעצונג פאלגט).

שעהנע בר מצוה.

לעצטען שבת האט מר. ב. ראזענפעלד און זיין פרוי מרת האדעל (א בת ת״ח, בת ר׳ פנחס קרושין) געפייערט די בר מצוה פון זייער זוהן יצחק ראזענפעלד (ר׳ פנחס קרושינס אן אייניקעל). דער בר מצוה האט אליין געלייענט אין דער תורה און מיט א ריינעם דבור העברי האט ער געזונגען די הפטורה מיט די ברכות, נאכהער האט ער אבגעהאלטען זעהר א געלונגענע און גלענצענדע רעדע פון וועלכער אלע בעלי בתים פון שערי צדק זיינען ענטציקט געווען, אלע האבען געזאגט אז אין דעם אייניקעל רעדט דער גייסט פון זיין זעליגען זיידען ר׳ פנחס קרושין ז״ל און האבען איהם געוואונשען ער זאל אויך זיין אזא מעורב עם הבריות. דער בר מצוה איז בעשענקט געווארען מיט פיל פרעזענטען. דער אבי הבר מצוה און דער בר מצוה אליין, מאסטער ישעיהו ליב ראזענפעלד האבען מנדב געווען שעהנע נדבות על בה״כ וכלי״ק און אלס פרעזענט צו דעם גוט בעקאנטען לעהרער ח. קאפעלעוויטש האבען מר. און מרס. ראזענפעלד געשענקט 15 דאלאר און זייער זוהן ישעיהו ליב 3 דאלאר. נאכ׳ן דאווענען האט דער גאנצער עולם געגומען צו ביסלעך משקה און זיך אביסעל אונטערגעהאלטען, וויגשענדיג דעם בר מצוה גליק און ערפאלג. 1—1

אין די טהעאטערס.

אין די וואקער.

אלעמען איז בעקאנט אז דאס איינציגע פלאץ וואו דער צושויער קען געניסען א גייסטיגען פערגעניגענדען אבענד איז בלויז די וואקער טהעאטער וואוהין עס קומען אלע וואך אנדערע גרויסע און וועלט בעריהמטע סטארס. מאנטאג דעם 8טען דזשולי וועט זיך די וואקער טהעאטער עפענען מיט „די ריעל טהינג״, געשפיעלט פון דער בעריהמטער הענריטא גראסמאן וועלכע פיהרט דורך דעם הויפט טיפ, די אלמנה, מיט גרויסען סוקסעס.

פון דעם שטיק „דהי ריעל טהינג״ האבען די פרויען פיעל צו לערנען, דען דאס איז א לעבענס בילד פון וואנען עס קלינגט ארויס דער פערזאג: „פערנאכלעסיג די קינדער איז אן עבירה, פערנאכלעסיג דעם מאן איז א פערברעכען״. די בילדער און סצענקעס וואס שפיעלען זיך אב אויף דער ביהנע זיינען זעהר שעהן, אמוזירענד און אין דער זעלבער צייט אויך בעלערענד.

פון דאנערשטאג דעם 11טען דזשולי וועט די פראכטפאלע זינגערין און שוישפיעלערין מיזי הייזשאס אויפטרעטען אין די וואקער טהעאטער אין דער מיוזיקאל קאמעדיע „דהי ספרינג מייד״. די קאמעדיע וועט זיך שפיעלען 9 טעג. דאס איז איינע פון די שעהנסטע קאמעדיעס אויף דער ענגלישער ביהנע.

אין די עמפרעס.

דאס עמפרעס טהעאטער אנאנסירט איבעראל אז דאס איז דאס איינציגע פלאץ וואוהין אלע געהען. און דאס איז גאנץ ריכטיג. דען דאס איינציגע טהעאטער וואו מען קען זיך אמוזירען גרויסארטיג איז די עמפרעס טהעאטער וואו אלע וואך איז א רייכע פראגראם פון די בעסטע ארטיסטען אויף דער וואדעוויל ביהנע. דאס עמפרעס טהעאטער האט געוויגט אלע וואך, אלע טאג נייע סימפאטייזער און פאטראניזער, דען מען ווייס איבעראל אז די עמפרעס בעמיהעט זיך צופריעדענצושטעלען איהרע בעזוכער אויף׳ן בעסטען אופן. געהט איין מאל אין די עמפרעס און איהר פערבלייבט איהר שטענדיגער פאטראנייזער.

אויף נעקסטע וואך האט די עמפרעס פאר אייך א זעהר רייכע פראגראם. זעהט דעם אדווערטייזמענט אין דיזער צייטונג און איהר וועט זיך איבערצייגען אין די ריכטיגקייט. אין די עמפרעס ווערט געשפיעלט דריי מאל טעגליך.

The Walker Canada's Finest Theatre

3 נעכט פון מאנטאג יולי 8, מיט. מאט.

הענריטא גראסמאן

אין דער קאמעדיע סוקסעס

„דהי ריעל טהינג״.

9 נעכט פון דאנערשטאג 11טען יולי

מיטוואך און שבת מאטינע

די שעהנסטע מיוזיקאל קאמעדיע

„דהי ספרינג מייד״

מיט מיזי הייזשאס אין דער הויפט ראל.

Empress Portage Ave. East

Where Everybody Goes — Direction Sullivan & Considine

פון מאנטאג 8טען יולי 3 פארשטעלונגען טעגליך: 3 אוהר נ. מ., 8 אוהר און 9,30 אב.

„עי האוז באט פארטי״

א מיוזיקאל קאמעדיע פון ווס. לע בארכאן

גרויסע אפטאן עגזהיבישאן שאו — לענא פענטצער, וועט איבערראשען דאס פובליקום מיט איהר טאלאנט — האלדען ענד הארראן, אין „דהי מעסענדזשער ענד דהי ליידי״

ראדזשער און מעקינטאש

אין דער קאמעדיע „דהי גרין מאוז״

מאדמאזעל לא דעאדימא

די שעהנהייט אויף אייראפעאישען סטיידזש

עמפרעס קאפ, שעהנע בילדער.

עמפרעס ארק., מוזיק די גאנצע צייט.

פרייזען: אבענד 10, 20, 25 און 35 סענט, מאטינע 10, 15 און 25 סענט.

ROYAL Theatre.

אונטער א נייע מענעדזשמענט.

שעהנסטע בילדער, די נייעסטע סאנגס, בעקוועמער פלאץ

פראגראם געביטען דריי מאל א וואך.

די נייע ציילאן טעה

איז שוין אנגעקומען צו

אטרובין בראדערס

390 סעלקירק עוועניו

פהאן סט. דזשאן 1933

אלע אונזערע קאסטימער האבען זיך שוין איבערצייגט אין אונזערע מעסיגע פרייזען סיי אין גראסערי און סיי אין אונזער נייער ליין דריגודס, מענס פארנישינג און שוה ווארג.

היברו אימיגריישאן פראגרעסיוו סאסייעטי אף ווניפעג.

האט דעם צוועק צו העלפען דעם אימיגראנט אריינצוקומען אין לאנד און צו העלפען איהם ווען ער איז שוין אין לאנד. יעדער איד מוז זיין א מעמבער פון אונז, ווייל יעדער איד האט פריינד אדער קרובים וואס דארפען קומען אין דעם פרייען לאנד. העלפט דעם אימיגראנט. ווערט מעמבערס אין אונזער סאסייעטי. נאך איינצעלהייטען זיך ווענדען צום סעקרעטאר ס. לערנער אין 520 רעדוואוד עוועניו אדער אין 183 אלעקסאנדער עוועניו. פהאן מיין 1173. 84)

פאטראנייזט אונזערע אדווערטייזערס.

ב. טילער און י. הורעוויטש

ווער ווייס ניט אז אין 824 מיין סטריט איז

די פיפעלס בוק סטאר

אלע נייעסטע ווערק אין ענגליש און אין אידיש, אלע צייטונגען ענגלישע, אידישע און רוסישע; פערשיעדענע מעטהאדען אין עברית בעברית, אידיש באידיש, עברית באנגלית; אלע ענגלישע מעגעזינס, סטיישיאנערי, בילדער, ספרים, אנזיכטסקארטלעך. בקיצור, אלעס וואס איהר דארפט אין דעם ליין קריגט איהר אין

מיין ברענטש, 824 מיין סטריט

אדער אין

צווייטען ברענטש, 571 סעלקירק עווענ.

פהאן סט. דזשאהן 143

קאנטרי ארדערס פינקטליך אטענדעט.

SALTZMAN & LIPSHITZ

ה. זאלצמאן, סיוויל אינזשיניער, נעהמט אן צו צייכנען פערשיעדענע פלענער פון הייזער, קאטעדזשעס, בלאקס און אלערהאנד געביידעס. אויך נעהמען מיר אן קאנטראקטס אויף צו בויען אלערהאנד געביידעס. דארפט איהר עטוואס בויען? דאן קומט און בעראטה זיך מיט אונז. מיר וועלען אייך גאר ניט רעכנען דאפיר.

זאלצמאן און ליפשיץ 872 מיין סטריט

פהאן סט. דזשאהן 761

לערנט זיך צו זיין א ריכטיגער ביזנעסמאן!

יעדער קליינער ביזנעסמאן דארף וויסען צו יעדער צייט וויפיעל ער פערמאגט, וויפיעל מען איז איהם שולדיג און וועמען ער איז שולדיג. יעדער קליינער ביזנעסמאן דארף פיהרען ריכטיגע ביכער.

פאר א קליינער פרייז קענט איהר אויספיהרען אז איך זאל קומען צו אייך איין מאל אדער צוויי מאל אין וואך און אייך איינפיהרען ביכער ווי אין די גרויסע אפיסעס.

איך גיב אויך לעסאנס אין בוק-קיפינג אין אידיש און אין ענגליש.

מיין אדרעס איז:

ARON GOLDMAN, c. o. THE "ISRAELITE", 796 Main Street

פאר אייערע אינטערעסען

איז וויכטיג אז איהר זאלט האבען די שעהנסטע פרינטינג. גוטע און שלעכטע פרינטינג קאסט אייך איין געלד, ווען איהר האט אבער שעהנע פרינטינג צייגט עס דעם געשמאק פון׳ם ביזנעס מאן. ווען איהר שיקט אייערע בריעף, סטייטמענטס, ענוועלאפס א. ד. ג. און זיי האבען א שעהנעם אויסזעהן, געווינט איהר הערמיט דעם קאסטימער.

טעלעפאנירט אב 3040 מיין און אונזער אגענט קומט צו אייך

The Modern Printing Co.

M. Glucksberg, Prop.

318 Hargrave Street — Phone Main 3040

ווען איהר פאהרט קיין מט. קלעמענס מיש.

דאס בעוואוסטע מינעראל באדע פלאץ פאר רהומאטיזם און אנדערע פערשיעדענע קראנקהייטען, סטאפט אין

סאנפט׳ס אפ טו דייט און סטריקטלי כשר האטעל

אין דעם שעהנסטען און בעסטען אידישען האטעל אין שטאדט, מיט אלע בעקוועמליכקייטען ווי הייסע און קאלטע וואסער אין יעדען צימער, גרויסארטיג אויסגעפארנישט און בעוואוסט אלס דאס בעסטע מעביל הויז.

די פרייזען זיינען מעסיגע. אנפראגען פינקטליך בעאנטווארטעט.

Sanft's Hotel, 30. 50. Walnut St., mt. Clemens, mich.

בעוואוסט אלס פאראדיז פון מט. קלעמענס, מישיגאן.

פאהרט אין קאנטרי.

ענדליך האט זיך וויניפעג דערלעבט דאס מען קען שוין ארויספאהרען פערברענגען די זומער מאנאטען, 20 מייל פון שטאדט אין א אידישען האטעל, א סטריקטלי כשר׳ע קיך צו די בילינגסטע פרייזען.

קיינע מאסקיטעס זיינען ניטא! די סי פי אר ברענגט אייך גלייך צום האטעל

I. Ludwick — Hotel Niverville

Niverville, man.

41)

SOLTLIP PLACE. — סאלטליפ פלאץ.

אויב איהר ווילט א זיכערע אינוועסטמענט, דאן קויפט לאטס אין סאלטליפ פלאץ.

סאלטליפ פלאץ. איז פערנומען פון א סאב דיוויזשיאן וועלכען נור די פירמע זאלצמאן און ליפשיץ האבען צו פערקויפען.

די פאטאגראפיע, וועלכע איהר זעהט דא איז א ריכטיג בילד פון דעם פלאץ אדער ריכטי־גער, א קליינע טהייל פון פלאץ און ווי איהר ווייסט זאגט דער פאטאגראפישער אפאראט קיין ליגען ניט. עס איז אבער ניט נויטיג איהר זאלט אפילו דעם אפאראט גלויבען ווען איהר פערזענליך קענט זעהן דעם פלאץ. טעלעפא־נירט אונז אב און אונזער רינג אדער אויטא־מאביל וועט אייך צופיהרען צום פלאץ.

סאלטליפ פלאץ איז 15 מינוטען רייזע פון אונזער אפיס 872 מיין סטריט

ארום סאלטליפ פלאץ וואהנען נאהענט פון 600 ענגלישע פאמיליעס. האט א סקוהל און פיעלע סטארס.

סאלטליפ פלאץ איז דער מיטעלפונקט צווי־שען וויניפעג און טראנסקאנא

די קאר וועט בעשטימט דורכגעהן אויף מאגראו עוועניו וועלכע איז די פרינציפאל סטריט פון סאלטליפ פלאץ.

די לאטס אין סאלטליפ פלאץ זיינען 25x142 ד. ה. אנדערהאלבען מאל אזוי לאנג ווי אלע אנדערע לאטס ארום דיזען פלאץ

לאטס פון און ארום סאלטליפ פלאץ ווערען פערקויפט צו 14 און 16 דאלאר א פוס.

אונזערע פרייזען זיינען נור 250 דאלאר א לאט.

קעש 50 דאלאר און די איבעריגע אויף לייכטעסטע אבצאהלונגען.

יעדער לאט איז גאראנטירט צו זיין טרוקען און הויך און האבען א טארענס טייטעל

מיר האבען נאנצען 75 לאטס און דערום איילט זיך צו און זייט ניט פון יענע וועלכע זאגען אימער, אז ווען איך זאל געווען קויפען א לאט, וואלט איך דאך יעצט רייכער געווען מיט עטליכע הונדערט דאלאר׳. געדענקט אז די וועלכע זאגען אזוי מאכען קיינמאל קיין סוקסעס אין לעבען

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע פריינד בעקאנטע און אונבעקאנטע אז א דאנק דעם וואס אונזערע ביזנעס זיינען פיעלפאך פערגרעסערט געווא־רען, האבען מיר גענומען אין א גרעסע־רען און בעקוועמערען אפיס.

געדענקט אז אונזער אפיס איז אין 872 מיין סטריט.

אין אונזער אפיס ווערען געמאכט אלערהאנד פלאנען פון בלאקס, קאטע־דזשעס, סטארס און מאדערנע הייזער אונטער דער דירעקטער אויפפאסונג פון ח. זאלצמאן וועלכער איז א גרא־דואירטער סיוויל אינזשינער

מיר האבען דעם גרעסטען אויסוואהל פון הייזער און קאטעדזשעס אין וויני־פעג. מיר האבען אויך א גרויסע צאהל קליענטען און ווען איהר גיט אונז איי־ער פראפערטי צום פערקויפען זייט איהר זיכער אז זי וועט פערקויפט ווערען.

אונזער אינשורענס און מארטגיידזש דעפארטמענט איז אפ טו דייט.

SALTZMAN & LIPSHITZ

Office: 872 Main St. | Real Estate and Financial Brokers | Phone St. John 761

אויפמערקזאם.

זונטאג, 14טען יולי אום 1.30 נ. מ.

וועט געלעגט ווערען

דער ווינקעל שטיין פון

תלמוד תורה

אויף קאר. פלארא און טשארלס סט.

די ווינקעל שטיינער וועלען פערקויפט ווערען פער אקשען. 2 טאוולען וועלען הענגען אין האל פון דער נייער תלמוד תורה אויף וועלכע עס וועלען אויסגעקריצט ווערען די נעמען פון די וואס וועלען מנדב זיין 100 דאלאר אין טאג פון לעגען די ווינקעל שטיינער (די 100 דאלאר דארפען איינגעצאהלט ווערען 25 דאלאר קעש און דאס איבעריגע אין 15 מאנאטען). פרעזידענט ראבינסאן, רבי כהנאוויטש און פיעלע אנדערע רעדנער וועלען אנטהייל נעה־מען. די תלמוד תורה קינדער וועלען מארטשען מיט פאראד.

גרויסע מאססענפערזאמלונג

און דר. הערצעל מעמאריאל

וועט שטאטפינדען

זונטאג, דעם 7-טען דזשולי, פונקט אום 2 אוהר נאכמיטאג,

אין קווינס טהעאטער, סעלקירק עוו.

עס איז די פפליכט פון אלע וויניפעגער אידען בייצוואוהנען דיזע פערזאמלונג צו פייערן דעם אנדענקען פון דעם גרעסטען אידישען קעמפפער און פאטריאט

דר. טהעאדאר הערצעל

עס וועלען רעדען הרב כהנאוויטש, י. טשערניאק און לאיער קאהן. רעווערענד בשרן וועט מאכען די הזכרה.

אויך וועט אפגעגעבען ווערען א בעריכט פון דעם 12־טען ציוניסטישען קאנווענשאן וואס קומט יעצט פאר אין אטאווא פון אונזער ספעציעלען דעלעגאט, חבר א. אסאווסקי.

קומט אלע צו דיעזען דאפעלטען היסטארישען מיטינג און ברענגט מיט אייער פאמיליע און פריינדע.

חבר שילער וועט זיין טשערמאן.

מיט ציון׳ס גרוס

בני ציון דוויניפעג

נ. ב. מיר מאכען דיעזען מיטינג ספעציעל אום צוויי אוהר נאכמיטאג אום אייך צו געבען די געלעגנהייט צו קענען פאהרען נאכהער אין פארק.